

ingediend op **1176** (2021-2022) – Nr. 6
13 juli 2022 (2021-2022)

Onderzoek

naar de wantoestanden in de kinderopvang

Verslag van de hoorzitting

namens de Onderzoekscommissie
naar de veiligheid in de kinderopvang
uitgebracht door Katrien Schryvers, Celia Groothedde en Hannes Anaf

van 6 mei 2022
met het Comité van Toezicht

Documenten in het dossier:

- 1176** (2021-2022) – Nr. 1: Motie
- Nr. 2: Amendementen
- Nr. 3: Tekst aangenomen door de plenaire vergadering van de motie
- Nr. 4 en 5: Verslagen van de hoorzittingen

Samenstelling van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang:

Voorzitter: Koen Daniëls.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Kathleen Krekels, Freya Perdaens, Annabel Tavernier, Tine van der Vloet;

Immanuel De Reuse, Ilse Malfroot, Suzy Wouters;

Maaïke De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Celia Groothedde, Björn Rzoska;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Op 16 maart 2022 nam het Vlaams Parlement de motie tot het uitoefenen van het recht van onderzoek naar de wantoestanden in de kinderopvang aan. De installatievergadering van de onderzoekscommissie vond plaats op 1 april 2022. De opdracht van de onderzoekscommissie liep aanvankelijk tot 1 juli 2022 maar werd op 22 juni 2022 verlengd tot 13 juli 2022. In deze periode werd een reeks hoorzittingen gehouden met getuigen.

Overzicht van de hoorzittingen met getuigen:

22 april 2022	Zorginspectie en Kind en Gezin
29 april 2022	Kinderrechtencommissariaat en Vlaams Expertisecentrum Kinder mishandeling (VECK)
6 mei 2022	Comité van Toezicht
6 mei 2022	Mentes
13 mei 2022	Kind en Gezin
23 mei 2022	College van procureurs-generaal
3 juni 2022	Opdrachthouder actieplan kinderopvang
10 juni 2022	Zorginspectie
17 juni 2022	Kind en Gezin
20 juni 2022	Wouter Beke

Op basis van deze hoorzittingen heeft de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang haar eindverslag opgesteld.

Hierna volgt het verslag van de hoorzitting van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang van 6 mei 2022 met Liesbet Stevens, voorzitter van het Comité van Toezicht.

Dit verslag is een geredigeerd woordelijk verslag dat aan de getuige ter goedkeuring werd voorgelegd.

De presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Verslag van de hoorzitting van 6 mei 2022 met het Comité van Toezicht

De voorzitter: Goedemorgen, collega's, welkom op de derde zitting van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang.

Collega's, deze voormiddag is het Comité van Toezicht hier. Mevrouw Liesbet Stevens is in ons midden. Van deze getuige werd de oproeping, identiteit, beroep, plaats en datum van geboorte en woonplaats vastgesteld. Ik nodig de getuige uit tot het afleggen van de eed. Mevrouw Stevens, mag ik u vragen uw naam te vermelden en vervolgens de eedformule 'Ik zal de gehele waarheid zeggen en niets dan de waarheid' uit te spreken?

Liesbet Stevens: Mijn naam is Liesbet Stevens. Ik zal de gehele waarheid zeggen en niets dan de waarheid.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stevens.

Ik wijs u ook nog op artikel 10, §4, van het decreet van 1 maart 2002 houdende de organisatie van het parlementair onderzoek, dat stelt dat onverminderd het inroepen van het beroepsgeheim, bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek, iedere getuige kan weigeren te getuigen wanneer hij of zij zich door zijn verklaringen zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning.

Van deze vergadering zal een proces-verbaal worden opgesteld waarbij u gevraagd wordt om dit binnen de vijftien dagen na dit verhoor te ondertekenen, nadat u het gelezen en bevestigd heeft. Het verslag wordt u dan ook spoedig na deze vergadering bezorgd.

Collega's, de vergadering verloopt zoals alle andere vergaderingen. Aan de spreker, mevrouw Stevens, wordt de mogelijkheid geboden om een verklaring en een toelichting te geven van maximaal dertig minuten. Aansluitend hebben we dan uiteraard onze vragenronde.

Mevrouw Stevens heeft het woord.

Liesbet Stevens: Dank u wel, voorzitter. Goeiemorgen allemaal. Het is een ietwat bijzondere setting want u hebt mij opgeroepen. Ik wil u eigenlijk toch bedanken voor die oproeping.

Ik denk dat ik alvast kan beginnen met te zeggen dat de leden van het Comité van Toezicht vanuit een authentieke betrokkenheid bij kindveiligheid en kinderopvang toegezegd hebben om lid te worden van dat comité. Zij geloven dat het Comité van Toezicht een meerwaarde kan hebben. Op een bepaalde manier is het natuurlijk helemaal logisch dat u ons uitnodigt, maar we zien dit toch ook als een blijk van erkenning, alleen omdat ook u naar de rol van het comité wilt kijken.

Het comité is nog zeer jong. We zijn opgericht op 14 maart 2022 naar aanleiding van de dramatische gebeurtenissen in 't Sloeberhuisje. We bestaan uit vijf leden. Professor Wendy De Bondt is professor Strafrecht, Jeugdrecht en Rechten van het Kind, verbonden aan het Institute for International Research on Criminal Policy aan de Universiteit Gent. Kristof Desair is directeur bij het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) Vlaams-Brabant. Janneke van Heteren is afdelingshoofd Kinderopvang van de Inspectie Onderwijs van het Nederlandse ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deze afdeling staat in voor toezicht en handhaving op gemeenten, die op hun beurt toezicht houden op de kinderopvang in Nederland. Lutgard Vrints is beleidsmedewerker van de studiedienst van de Gezinsbond, met een bijzondere expertise op het vlak van kinderopvang. Zij neemt de belangenverdediging vanuit het gezinsperspectief waar. Ikzelf ben lid in mijn hoedanigheid als professor Seksueel Strafrecht, verbonden aan de KU Leuven. We hebben begrepen dat het de bedoeling was op die manier een verzameling te hebben van expertise met

betrekking tot grensoverschrijdend gedrag en geweld, mishandeling, kinderrechten, handhaving, inspectie, pedagogie en psychologie.

We zijn nog maar net uit de startblokken geschoten. Heel veel van wat ik u vandaag ga kunnen vertellen, is 'work in progress'. We mikken op een vergaderritme van ongeveer elke twee weken. Tot nu toe zijn we drie keer samengekomen. Dat heeft ook voor een deel te maken met het feit dat de paasvakantie ertussen zit.

Ik hoop heel erg dat ik u antwoorden kan bieden, maar ik vrees dat er ook nog heel veel vragen zullen blijven over het Comité van Toezicht die verder moeten worden uitgeklaard in de komende tijd.

Ik ga u vandaag enkel maar grote lijnen kunnen schetsen. Het is zo dat de leden tijdens de eerste drie bijeenkomsten vooral hebben nagedacht over wat het comité kan betekenen in verhouding tot de andere reeds bestaande of recent opgerichte beleidsinitiatieven, waar onze meerwaarde precies kan liggen en wat het impliceert voor onze manier van werken. Ik neem als voorzitter hier en daar wat vrijheid, een en ander is nog niet op de manier zoals ik het voorstel, besproken of op punt gesteld met de leden zelf. Ik heb eigenlijk ook niet de gelegenheid gehad om deze interventie met de leden voor te bereiden door een verblijf in het buitenland de afgelopen dagen. Mijn excuses daarvoor.

Tegelijkertijd is deze hoorzitting een opportuniteit in die zin dat het ons, of mij toch in ieder geval, gedwongen heeft om een aantal dingen op papier te zetten en te structureren. Het is natuurlijk niet aan het comité om vragen te stellen aan de leden van de parlementaire onderzoekscommissie, maar we zijn als comité zeker heel erg benieuwd naar uw bevindingen en aanbevelingen, ook met betrekking tot onze mogelijke rol. We zullen uw werkzaamheden zeker met aandacht blijven volgen.

Ik denk dat het voor de hand ligt wat ik hier als visie voor het comité naar voren schuif, namelijk dat wij gefocust zijn op veiligheid voor kinderen in de kinderopvang. Voor onszelf zien we als rol op korte termijn – dat heeft natuurlijk te maken met de acute crisis naar aanleiding van de dramatische gebeurtenissen – dat we onze schouders mee willen zetten onder het nadenken over en implementeren van de overgang naar het hanteren van het voorzorgsprincipe inzake kindveiligheid in de kinderopvang. We denken echter ook dat we een rol zouden kunnen hebben op iets langere termijn, omdat we vaststellen of er toch allemaal van overtuigd zijn dat er op het vlak van kindveiligheid heel veel grijze zones zijn. Net in die grijze zones is het vaak heel moeilijk om doortastend te handelen. Met het oog op kindveiligheid willen we de grijze zones mee uitklaren en nieuwe aanpakken bevorderen. Er zijn natuurlijk situaties waarin de zaken heel duidelijk zijn en daar zal de rol van het Comité van Toezicht misschien net beperkt zijn. Het is vooral in die situaties waar het helemaal niet zo duidelijk is: in die grijze zones komen mogelijk allerlei belangen met elkaar in conflict.

Het meeste van wat ik nu ga zeggen, is voor u vanzelfsprekend. Natuurlijk heeft elk kind recht op veilige opvang. Ouders hebben het recht dat hun kind veilig wordt opgevangen. We zien ook dat als er bijvoorbeeld tot een schorsing van een kinderopvanginitiatief wordt beslist, er heel vaak ook ouders zijn die in de problemen komen voor de opvang van hun kind en die soms zelfs protesteren over het feit dat de kinderopvang wordt gesloten. Opvanginitiatieven hebben er zelf natuurlijk ook belang bij dat men niet onterecht wordt verdacht of er niet onterecht wordt gedacht dat het initiatief niet veilig is. Medewerkers hebben er belang bij niet onterecht verdacht te worden van kindermishandeling.

Al die verschillende belangen moeten op een acuut moment tegen elkaar worden afgewogen, en dat is niet eenvoudig. Het gebeurt heel vaak – en ik denk dat het logisch is, maar daarom is het nog niet altijd goed – vanuit een juridisch kader, vanuit procedures, vanuit afwegingen die door formele processen worden gestuurd. Vanuit een juridisch perspectief ligt de lat om doortastend op te treden, vaak erg hoog. Er zijn allerlei essentiële beginselen, en het zijn ook echt essentiële beginselen die moeten worden gerespecteerd,

zoals het vermoeden van onschuld, de rechten van de verdediging, de vrijheid van onderneming.

Waar er dan indicaties zijn, gevallen waarin het mogelijk is dat de veiligheid of de integriteit van kinderen niet zijn gegarandeerd, maar waar bijvoorbeeld geen harde bewijzen terug te vinden zijn van grensoverschrijdend gedrag, is het met een juridische blik vaak net niet mogelijk om doortastend op te treden. Het is precies daar dat het Comité van Toezicht alternatieven wil zoeken en wil kijken hoe we mogelijkheden kunnen zoeken op het terrein, dicht bij de situatie, voor een andere aanpak. Dat willen we doen in concrete dossiers, maar eigenlijk ook met de ambitie om het mee te helpen vertalen naar een meer beleidsmatig aanpak. Zo kijken we zelf naar onze opdracht en onze uitdagingen.

Heel veel zaken met betrekking tot het Comité van Toezicht zijn nog niet uitgeklaard. Zo is er eigenlijk nog geen statuut voor het comité. Het is niet duidelijk of we een toezichtsorgaan zijn of een ethisch comité. Het is niet duidelijk of we beslissingsbevoegdheid hebben of een adviserende rol. Hoe verhouden we ons tot de andere medewerkers, tot andere structuren en samenwerkingen die zijn opgezet om kindveiligheid te garanderen? Zijn wij een toezichtsorgaan op de handhavingspraktijken inzake kinderopvang? Dat zijn bedenkingen die de leden daarbij formuleren. Een toezichtsorgaan vraagt een beslissingsbevoegdheid die niet zo vanzelfsprekend is voor een comité van vijf mensen die uiteindelijk vrij ver staan van wat er op het terrein gebeurd is.

Aan de andere kant willen we niet te gemakkelijk in een adviserende rol stappen, omdat we weten uit onze praktijkervaring dat precies in gevallen van grensoverschrijdend gedrag en situaties van mishandeling, er heel vaak een soort van handelingsverlegenheid bij hulpverleners is. We willen zelf net heel aandachtig zijn om niet in die handelingsverlegenheid te vallen en slechts een advies te geven, zoals velen voor ons advies hebben gegeven. We gaan er net van uit dat wij een rol moeten spelen bij de meest complexe, moeilijke dossiers. We willen daar verantwoordelijkheid in nemen, maar we willen niet een extra laag experten leggen boven op de lagen die al bestaan en boven op de mensen die veel dicht bij de situatie al hun mening over een dossier hebben gegeven. We denken in deze context in het bijzonder aan medewerkers in het kader van klachtenbehandeling en handhaving en aan het multiteam.

Naarmate de afstand tot het terrein groter wordt, wordt ook de abstrahering groter. Een situatie wordt een dossier waarbij de informatie de vorm aanneemt van documentatie, woorden en interpretaties. Het zijn eigenlijk vaak de mensen die het dichtst op de situatie zitten die per definitie ook het best geplaatst zijn om een situatie in al zijn complexiteit te beschouwen en oplossingen te zoeken. Om het cru te zeggen: wie zijn wij, ver weg van de concrete situatie, om ons oordeel op te leggen in een dossier? Als onze inbreng anderszijds 'slechts' een advies is zoals velen, wat is dan de relevantie ervan?

Wij denken zelf dat onze meerwaarde ligt in het zoeken naar nieuwe manieren om zulke situaties aan te pakken, in het uitwerken van een soort plan van aanpak waarbij net het feit dat wij externen zijn die werken vanuit concrete dossiers, vernieuwend is in vergelijking met andere systemen die er bestaan.

Wij vinden zelf onze onafhankelijkheid essentieel. Dat heeft met onze positie als externen te maken, maar wij vinden dat het comité absoluut onafhankelijk moet zijn. Voor alle duidelijkheid, als ik dat zo zeg, dan is dat niet omdat we indicaties hebben dat iemand anders dat niet vindt. Om onze rol te kunnen vervullen, denken wij dat het doorslaggevend is. Die onafhankelijkheid betekent voor ons ook dat we op vraag moeten kunnen werken, maar dat we eigenlijk ook een initiatiefrecht moeten hebben en dat we dossiers naar ons toe moeten kunnen trekken. De volgende vraag is dan meteen: hoe kan dat dan? In principe kun je pas als je weet hebt van een dossier, een dossier opvragen. Hoe gaan we dat dus kunnen organiseren dat we op eigen initiatief dossiers op onze agenda zetten? Als we dan een situatie of een dossier bekijken en daarover een advies formuleren in een concreet dossier of op een meer beleidsmatig niveau, dan vinden we ook dat we daarover

spreek- en publicatierecht moeten hebben. We gaan er in principe van uit dat we ons advies overmaken aan de leidend ambtenaar van het agentschap Opgroeien, maar dat we dat ook aan anderen kunnen richten, in functie van wat wij nuttig achten.

Zoals gezegd, denken we dat onze meerwaarde ligt in het feit dat we willen vertrekken vanuit concrete dossiers. Daar is al uitgebreid over gediscussieerd, in de zin of het dan gaat over een post-factumreview van afgesloten dossiers. Dat is het minimale en het ligt voor de hand dat we dat zeker doen: het bekijken van dossiers die een bepaald verloop hebben gekend om na te gaan of er iets fout is gelopen, of er andere dingen hadden kunnen gebeuren, wat er dan ontbrak of wat er van beleid niet is afgestemd op de situatie. Het is ook een dringende vraag geweest bij de start van onze werkzaamheden – en dat heeft natuurlijk ook met de crisis te maken – om toch ook lopende dossiers mee te bekijken. Ook door de crisissituatie zijn we daartoe zeker bereid, al heeft dat zijn heel eigen uitdagingen, want wij gaan niet op het terrein. De vraag is dan natuurlijk ook over welke informatie wij kunnen beschikken – dat geldt ook voor de post-factumdossiers – opdat we geloofwaardig zouden kunnen werken. Er zullen zeker nog afspraken moeten worden gemaakt over hoe we de informatie kunnen krijgen die we nodig achten om dossiers te analyseren en een advies te formuleren.

Wat voor ons heel erg duidelijk is, is dat we in die complexe dossiers altijd een aanpak zullen moeten ondersteunen vanuit een meersporenbeleid. Je zult op verschillende sporen tegelijkertijd moeten werken. Je zult moeten kijken naar het belang van het kind dat de aanleiding vormt voor de vraag, het belang van de andere kinderen, het belang van de ouders, het belang van het kinderinitiatief zelf en van de medewerkers. Je zult voor elk van die sporen een aanpak moeten voorstellen.

Om af te sluiten, geef ik nog graag mee hoe we zelf het vervolg van onze werkzaamheden hebben ingepland. Een van onze eerste vaststellingen was dat er op dit ogenblik veel beweegt in de sector en dat we daarom graag een aantal informatiemomenten willen inplannen zodat we meer zicht krijgen op de concrete realiteit van de klachtenbehandeling, inspectie en handhaving. We zouden ook heel graag in gesprek gaan met de heer Leo Van Loo, opdrachthouder. We hebben de eerste stappen gezet om contact met hem te leggen met de vraag om ook met ons zijn ideeën over het te ontwikkelen en te implementeren actieplan te delen. We willen ook kijken hoe we kunnen samenwerken met het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK), gezien hun opdracht in de context van deze thematiek met Kind en Gezin.

Het was een beetje 'hit the ground running'. We zijn eraan begonnen, terwijl we eigenlijk nog de invulling van de opdracht, van het statuut en van onze methodiek zelf mee moeten ontwikkelen omdat het nieuw is. Dat staat ook nog op de agenda van de volgende bijeenkomsten. We hebben nu een eerste dossier opgevraagd omdat we onze methodiek willen toetsen in concrete dossiers.

Daarmee ben ik aan het einde gekomen van mijn beknopte presentatie, voorzitter.

De voorzitter: Collega's, we hebben een beurtrol. Dat wil zeggen dat we vandaag starten met de vragen van de cd&v-fractie.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers: Dank u wel, professor Stevens, voor uw uiteenzetting. Die was aan de ene kant heel duidelijk over wat jullie de voorbije periode, sinds de opstart, gedaan hebben, maar vertoont natuurlijk ook nog heel veel blinde vlekken, omdat jullie duidelijk zelf nog aan het zoeken zijn hoe jullie een en ander gaan aanpakken, en wat jullie rol daarin juist kan zijn. Ik denk dat dat natuurlijk uitermate belangrijk is. Als ik vragen heb aan u, dan gaan die natuurlijk ook specifiek daarover.

Intern hebben we het multiteam, en we weten dat het multiteam in dossiers waar er een aantal vragen zijn, of waar er knipperlichten zijn, het VECK of een VK kan aanspreken om

adviezen te krijgen. We hebben vorige week Tim Stroobants in de onderzoekscommissie gehoord. Nu geeft u vanuit het extern Comité van Toezicht uw visie, over hoe jullie met nog meer afstand kunnen kijken naar die dossiers. Maar wat niet duidelijk is: hoe ziet u dan een bepaalde hiërarchie? Het feit dat het extern comité, zoals u zelf zegt, ook de 'review' doet van dossiers post factum, en daaruit beleidsaanbevelingen zal geven, lijkt me vrij klaar en helder. Daar heb ik maar één vraag bij: hoe gaan jullie zelf selecteren of aangeven over welke dossiers het gaat? Zijn daar al afspraken over? Zijn dat gewoon een aantal doorsneedossiers? Zijn dat dossiers met knipperlichten? Zijn dat dossiers die jullie zelf kunnen opvragen? Welke afspraken zijn er daarover, of hoe zien jullie die rol?

Dat is de review achteraf, maar ik stel me veel meer vragen over de concrete dossiers. U geeft aan dat het comité daar voor zichzelf ook wel een rol ziet. Hoe zit dan de hiërarchie tussen het multiteam, tussen een advies dat gevraagd wordt aan een VK of aan het VECK, en jullie rol? Als men vanuit drie kanten naar eenzelfde dossier kijkt, dan kan dat natuurlijk meer inzichten geven, maar je kunt ook tegengestelde inzichten hebben. Ik stel me dan ook de vraag: wat met tijd? Ik heb die vraag vorige week ook gesteld aan Tim Stroobants. Moeten we dan in bepaalde situaties sowieso al overgaan tot bepaalde voorzorgsmaatregelen, een soort van preventieve maatregelen in afwachting van andere maatregelen, zodat de verschillende comités of teams de dossiers kunnen bekijken? Of hoe ziet u dat? Anders dreigt er tijd verloren te gaan. Dan krijgen we misschien over enige tijd het inzicht dat het misschien toch niet de juiste weg was om advies naast advies naast nog een advies te leggen. Als die dan niet allemaal hetzelfde zijn, dan is er misschien soms een verkeerde keuze gemaakt. En als ze allemaal hetzelfde zijn, hebben we dan niet veel tijd verloren door met drie naast elkaar hetzelfde te zeggen? Daar worstel ik eerlijk gezegd een beetje mee.

Dat betekent absoluut niet dat we geen rol zien voor het extern team, maar ik denk dat het uitgeklaard moet worden. Ik denk dat het ook belangrijk is voor de mensen die op het terrein bezig zijn, zowel vanuit het agentschap, als degenen die werkzaam zijn in het multiteam, om daarin duidelijkheid te krijgen.

Eigenlijk is daarmee al heel veel gezegd ... als u zegt dat jullie ook willen kunnen oordelen over concrete dossiers, is het dan de bedoeling om echt heel concrete aanbevelingen te geven, ook over een lopend dossier, over de manier waarop het zal worden aangepakt? Wie beslist welke dossiers bij jullie komen? Ik heb die vraag eigenlijk daarnet al gesteld, namelijk of jullie dat zelf kunnen aangeven dan wel of dat gebeurt vanuit het agentschap. Of zijn er al een aantal afspraken over de manier waarop dat zal verlopen?

Is het ook de bedoeling om tot een soort aanbevelingen te komen van, bijvoorbeeld, een aantal knipperlichten die zouden kunnen wijzen op mogelijke situaties van verontrusting, of van aantasting van de fysieke integriteit? Ziet u dat ook als een rol voor het comité, of ziet u dat eerder als een rol van het VK?

Een laatste vraag: de VK's zijn vertegenwoordigd in het comité, en ik denk dat ze daar ook absoluut een rol kunnen spelen. Maar hoe ziet u dan de verhouding? Ik heb daarjuist gevraagd naar de hiërarchie tussen het multiteam, de VK's en het comité, maar nu wil ik daarin nog een ander element aanhalen: hoe ziet u de verhouding, wanneer een dossier waarvoor een VK, of het VECK, een advies geeft, en dat dossier nadien bij het extern comité komt, waar datzelfde VK – dat al naar dat dossier heeft gekeken – ook in vertegenwoordigd is? Hoe ziet u dat, naar advies in concrete lopende dossiers, maar ook post factum? Ik heb ongelooflijk veel respect voor het VK en hun enorme expertise, maar worden zij in dossiers post factum op een bepaald moment niet een stukje rechter en partij? Zij hebben immers mogelijk ook adviezen gegeven in dossiers die nadien, post factum, bij u ter beoordeling komen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys: Eerst en vooral hartelijk dank om hier een toelichting te willen komen geven, en antwoorden te bieden op onze vragen.

Mijn eerste vraag: u hebt de samenstelling van het comité gegeven. Vindt u dat de juiste samenstelling? Ik merk dat mensen uit het werkveld ontbreken. Vindt u dat een gebrek in de samenstelling?

Ik vind het wel een beetje frappant dat er nog geen statuut is. Dat is in mijn ogen toch wel essentieel om juist te weten wat er verwacht wordt, en in welk kader jullie kunnen handelen. Mijn vraag is: hoe komt dat? Uw comité is opgericht op 14 maart, en we zijn al in mei. Ik stel me de vraag hoe het komt dat dat nog niet duidelijk is. U stelt zelf de vraag hoe jullie je gaan verhouden ten opzichte van de verschillende structuren. Die vraag stel ik mij ook.

Vorige week hebben we het VECK gehoord, en ook daar was er nog niet zoveel duidelijkheid over de vraag wanneer zij precies ingeschakeld zullen worden. Zij hadden bijvoorbeeld ook nog geen inzage gehad in die veertig dossiers die op die lijst stonden. Ik veronderstel dus dat u dat ook nog niet gehad hebt. Spreek mij tegen als dat niet zo is. U zegt wel dat u één dossier hebt opgevraagd. Mijn vraag is: over welk dossier gaat dat? U zegt zelf dat u de methodiek die u wilt hanteren daaraan wilt toetsen. Wat bedoelt u daar juist mee?

Ik begrijp dat u geen extra laag wilt zijn. Ik versta dat. Als ik het nu bekijk, dan gaat een dossier eerst van de klachtendienst naar een gevarencoördinator, dan naar het multiteam. Dat beslist dan of het al dan niet door Zorginspectie bekeken moet worden. Dan gaat dat advies terug naar Kind en Gezin. Dan komt eventueel het VECK, dan het comité van de handhaving. Ik zie daar soms ook door de bomen het bos niet meer, wie daar nu effectief de beslissing gaat nemen, en wie er allemaal adviezen gaat geven. En wat als die adviezen tegenovergesteld zijn? Als die adviezen niet uniform zijn, wie gaat dan beslissen welk advies doorslaggevend is? Ik denk dat dat toch wel heel belangrijke vragen zijn.

We hebben nu al de verschillende doorlooptijden gezien voor een dossier. Natuurlijk kan dat wel iets sneller, als er zich mogelijk gevaarlijke situaties voordoen. Maar toch, als je de tijden begint op te tellen, dan vergt dat in mijn ogen best wel een serieuze doorlooptijd, terwijl het toch wel over zeer gevaarlijke situaties gaat. Wanneer de fysieke of psychische integriteit van kinderen aangetast wordt, dan moet er in mijn ogen heel snel opgetreden worden. Ik begrijp het feit dat men nu vooral heeft moeten kijken naar juridische kaders. Het voorzorgsprincipe is onvoldoende gehanteerd. Vaak zijn het situaties van woord tegen woord. Is een letsel opgelopen in de opvang of thuis? Vaak is daar onduidelijkheid over; de ene zegt dit, de andere ontkent dat. Dat is dus geen evidente situatie. Mijn vraag is: gaat dat dan naar het VECK, of gaat dat naar u? Gaat u daarin samenwerken? Hoe moet ik dat precies zien?

U zei ook dat u zowel lopende dossiers wil bekijken, als post factum. Natuurlijk, als u een lopend dossier bekijkt, dan verwacht ik dat daarover geen review meer gebeurt. Je gaat dan zelf advies geven in een lopend dossier, en dan kun je in mijn ogen achteraf niet gaan zeggen dat het zus of zo verkeerd is gegaan. Dat vind ik raar, dat is in mijn ogen tegenstrijdig. Hoe ziet u dat eigenlijk? Daar heb ik toch wel een vraag over. Ik versta heel goed dat u in de probleemdossiers zelf ook adviezen geeft en kijkt of daar mogelijk zaken verkeerd zijn aangepakt, en of dat in de toekomst niet aan een bepaald handelingskader moet getoetst worden.

Inderdaad, ik vind dat er eigenlijk nog heel veel onduidelijkheid is over welke rol het Comité van Toezicht exact zal hebben. Ik wil absoluut niet dat het comité een zoveelste laag zal zijn en ook weer een advies geeft dat bij de andere stapel van adviezen komt. Ik wil dat het echt concreet zijn rol kan spelen, en dat het niet verdragend werkt maar juist versnellend.

U hebt gezegd dat u eigenlijk nog geen dossiers hebt gehad. Het zou wel interessant geweest zijn, als u al een aantal dossiers onder handen had genomen, zeker de dossiers

van 't Sloeberhuisje en De Vlindertjes, waar het fout is gelopen. De vraag is hoe het komt dat u eigenlijk nog geen dossiers hebt bekeken. U zegt wel dat jullie drie keer zijn samengekomen, maar ondertussen zijn we toch twee maanden verder. De feiten hebben zich afgespeeld in februari. Ik zou toch verwachten, zeker met jullie expertise, dat die dossiers ondertussen toch al ingekeken zijn, en dat er gekeken is naar wat daar exact is fout gelopen. Jullie zijn uiteindelijk wel experts. Ik denk dat jullie een toegevoegde waarde als expert kunnen hebben om te kijken hoe we het in de toekomst beter kunnen doen, en dat daarmee niet nog maanden gewacht moet worden.

U zegt ook dat u onafhankelijk wilt zijn. De vraag is natuurlijk waarop u uw advies gaat baseren. Over welke documenten gaat u kunnen beschikken? Gaat dat zijn op basis van inspectieverslagen? Zal dat zijn op basis van gesprekken met het multiteam? Gaat u toch op het terrein gaan? Gaat u spreken met andere ouders van het opvanginitiatief? Ik denk dat, als u een grondig advies wilt geven, u zoveel mogelijk informatie moet kunnen verzamelen. Mijn vraag is ook op welke basis u dat gaat doen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde: Dank u voor uw uiteenzetting, professor Stevens. Ik ga u vragen stellen over zes punten. Ik ga het ten eerste hebben over de samenstelling en de werking van het comité. U zei dat een dossier op den duur een veelheid van documentatie en interpretatie wordt. Ik vond dat een frappante quote. Al eerder dan 2020, toen ik de zorgen over handhaving in februari voor het eerst in een vraag om uitleg aan de minister heb aangekaart, wordt er gezegd dat het heel erg nodig is dat er een extern team meekijkt, dus niet een team dat binnen Kind en Gezin werkt maar dat meekijkt van buitenuit en aangeeft dat er hier of daar iets misgaat. Daarnaast wordt er ook gezegd dat het belangrijk is dat het team 'boots on the ground' heeft. U zegt terecht dat er op den duur laagjes komen enzovoort. Ik vraag me af of het de bedoeling is dat u effectief in de kinderopvang zelf gaat kijken, want ik krijg hier steeds weer de bevestiging dat dat niet zo is. Het lijkt mij heel belangrijk dat er een comité is dat naast het evalueren van adviezen en werkingen, echt ter plekke gaat en daar de knoop doorhakt, vooral omdat een dag of een week heel erg kan tellen als er een gevaarlijke situatie is.

Ik heb een aantal vragen over de soorten dossiers. Daarover is de afgelopen jaren, maanden en weken ontzettend veel verwarring gekomen en soms schijnbare tegenstellingen in de informatie. Welke dossiers bekijkt u? Klopt het dat er op dit moment wat handhaving betreft drie soorten dossiers zijn: handavingsdossiers bij Kind en Gezin, probleemdossiers waar er gemengde signalen zouden zijn – ik laat u die uitleg trouwens graag corrigeren – en de onmiddellijke gevaardossiers waar er een schorsing is? Wat gebeurt er bij onmiddellijke gevaardossiers die na een schorsing toch mogen openblijven? Worden die nog direct opgevolgd? Staan die dossiers op uw radar? Wordt er bij een nieuwe klacht ook naar de vorige klacht gekeken? Hoe getrapt is het systeem? Hoe wordt er teruggekeken? Er wordt inderdaad gepraat over een getrapt systeem, maar wat houdt dat exact in? Sinds wanneer is dat getrapt systeem als recente aanscherping bij klachten in werking? We hebben heel vaak de vraag gesteld naar de zwarte lijsten. Eerst was het een zwarte lijst, dan meerdere zwarte lijsten, dan kregen we in de commissie de uitleg dat het gaat over een dynamische lijst waar dossiers op kunnen verschijnen maar ook verdwijnen. Hebt u toegang tot die dynamische lijst? Volgt u dat mee op? Als er een dossier van de lijst verdwijnt, is het dan zeer duidelijk dat dat dossier op de lijst heeft gestaan? Als er dan een volgende klacht komt, op welke manier staat het dossier dan extra gevlagd via dat systeem? Wat is uw beoordeling over dat dynamisch systeem? Vindt u dat op dit moment een aangewezen en voldoende indicator wat probleemcrèches betreft?

Vervolgens heb ik de vraag hoe de beslissingsboom precies loopt en hoe u te werk gaat. Dat heeft uiteraard veel te maken met de vorige vraag. Wanneer exact bent u gestart? Ik hoor van u de datum van 14 maart. Maar ik ga eens de voorgeschiedenis af. Al in februari 2020 heb ik een vraag gesteld over de handhaving en de minister heeft toen al aangegeven dat hij verdere stappen zou zetten op het vlak van kwaliteit en goed bestuur, met een

correct en transparant handhavingsbeleid als sluitstuk. Op 9 december 2020 kwamen er aankondigingen over de wantoestanden in Het Laatste Nieuws en heb ik in een plenaire vergadering de vraag gesteld aan minister Beke hoe het eigenlijk zit met de opvolging en welke stappen er worden genomen. Minister Beke zei dat er een expertenteam operationeel zal zijn vanaf 1 januari 2021. Op 5 januari stelde ik nog eens de vraag of het expertenteam was gestart. De minister zei dat het inderdaad was gestart, specifiek rond handhaving. We zien dat ook buiten het parlement verschillende experts herhaaldelijk de vraag stelden. Ik begrijp dat u pas in maart van dit jaar bent gestart. Kunt u daar wat uitleg over geven? Waren er signalen voor? Op welke manier is die dialoog gelopen voordien? Van de kinderrechtencommissaris, die hier al is gepasseerd, horen we al herhaaldelijk dat er contacten zijn. De correspondentie van het kabinet hebben we helaas nog altijd niet kunnen inkijken. Dat is nog een volledig zwarte doos, hoewel we al op 8 en 9 maart daarover de vraag hebben gesteld. Dat is nog volledig onduidelijk. Ik vind het gevaarlijk in deze materie dat dat nu nog onduidelijk is.

Nog over de beslissingsboom: als ik het goed begrijp volgt u vooral de handhavingsdossiers. Daar heb ik een bezorgdheid: wat met de dossiers met onmiddellijk gevaar en bijvoorbeeld met herhaalde klachten? Leidt dat niet automatisch tot een opname in het handhavingstraject? Zijn dat niet juist de dossiers waarvan we hebben gezien dat ze op een flagrante manier door de mazen van het net zijn geglipt?

Welke aanbevelingen of analyses over het handhavingskader en de trajecten hebt u op dit moment al, zowel intern in de groep, in vergaderingen, in gesprekken binnen de groep als met Kind en Gezin? Hebt u al aanbevelingen gegeven aan Kind en Gezin, hetzij formeel, hetzij informeel? Zijn die door Kind en Gezin doorgevoerd?

Ik heb een zeer grote bezorgdheid omtrent de definitie van onmiddellijk gevaar. Ik vraag mij af of u daar toezicht op houdt en of u daar adviezen over hebt. Eigenlijk is er een zeer grote bevoegdheid voor Zorginspectie indien zij gevaar zien voor de zorggebruiker. Zij kunnen schorsen, zij kunnen het initiatief stoppen, zij kunnen aanpassingen vragen enzovoort. Daar is een zeer grote beslissingsbevoegdheid, alleen wordt dat onmiddellijk gevaar nauwelijks gedefinieerd in de richtlijnen vanuit het beleid. Zijn er gevarencriteria? Is er een handleiding? Wat is uw mening over die definitie? Welke richtlijnen zijn er? Op welke manier wordt vanuit het veld of de administratie die mening van onmiddellijk gevaar geamendeerd en in de praktijk gebracht? Ik ben daar heel bezorgd over.

Dan komen we natuurlijk aan de concrete cases. Er zijn er al heel veel gepasseerd de afgelopen jaren. Hebt u al een definitie van een gevaarlijke situatie? Was 't Sloeberhuisje een handhavingsdossier? Was het een probleemdossier? Was het een onmiddellijkgevaardossier? Indien niet, waarom niet? Welke discussies zijn er al over de specifieke case van 't Sloeberhuisje geweest, zowel intern in het team als naar het beleid en de administratie toe? Als 't Sloeberhuisje geen handhavingsdossier was, op welke manier werkt u dan samen met het intern multiteam? Ik vind dat eerlijk gezegd een heel moeilijk punt. Er is ons gezegd dat er een extern team van experts zou worden aangesteld en dan blijkt het eigenlijk een intern team binnen Kind en Gezin te zijn. Wie heeft de minister aangesteld? Een extra team binnen zijn eigen administratie. Ik heb het er echt heel moeilijk mee dat dat de beslissing was op een moment dat er al zoveel alarmbellen waren geluid, zowel binnen als buiten het parlement, onder andere al jarenlang door onze fractie.

Minister Beke heeft ons aangegeven dat 't Sloeberhuisje niet als probleemdossier werd beschouwd. Ik stel u die vraag. Hij gaf aan dat er een positief inspectieverslag was. Als we de voorgeschiedenis van inspectieverslagen van 't Sloeberhuisje nakijken, dan zijn er veel inspectieverslagen geweest, onder andere inspectieverslagen waarin ronduit werd aangegeven dat deze mensen niet geschikt zijn om met kleine kinderen te werken, dat er een grote hond aanwezig was. Bij de laatste inspectie, dit jaar nog, stond de persoon over wie al grote bezorgdheden waren geuit in eerdere inspecties, op de vloer, met dertien kinderen, wat een zeer groot overtal is, en is 't Sloeberhuisje niet geschorst. Die inspectie

gebeurde twee weken voor het overlijden van het kindje. Hoe kan het dat zo een crèche in een categorisering geen probleemdossier is? Onder welke probleem-categorie wordt zo'n crèche dan wel gestoken? Stond die crèche überhaupt ergens op de radar? Ik kan er niet bij dat zo'n situatie niet als gevaarlijke situatie wordt gezien. Ik heb de expliciete vraag aan u: is dit een situatie met onmiddellijk gevaar voor de zorggebruiker: grote hond, dertien kindjes, een persoon over wie is gezegd dat die niet geschikt is om met kleine kinderen om te gaan en een geschiedenis waarin zeer veel ouders en ex-medewerkers klachten hebben ingediend, waar ouders naar het parket zijn gestapt met een dossier van honderden pagina's? Is dit een dossier met onmiddellijk gevaar? Is de definitie van onmiddellijk gevaar die vandaag wordt gegeven sluitend als die crèche op dat moment niet wordt geschorst?

Ik heb nog een vraag, die zowel voor 't Sloeberhuisje als voor mogelijke plekken geldt waar er op dit moment gevaar aanwezig kan zijn: klopt het dat op dit moment klachten niet doorwegen op de risicoanalyse om tot onmiddellijke schorsing of handhaving over te gaan? Dan heb ik het zowel over de risicoanalyse binnen Kind en Gezin, binnen het intern multiteam, binnen uw expertenteam als bij Zorginspectie. Ik heb op een bepaald moment zelf in een situatie gezeten waar er bij een kleuterschool ouders en leerkrachten samen een comité oprichtten om te kijken wat er aan de school moest worden gedaan. Die school is uiteindelijk gesloten. Het was dat soort school. Dat soort situaties komt voor, niet vaak, maar die zijn gevaarlijk. Zeker in een crèche geldt dat nog meer. Toen ik dat las in het dossier van 't Sloeberhuisje, dacht ik, als je dit ziet, moeten alle alarmbellen afgaan. Dat is gebeurd, zowel onder ouders als onder ex-werknemers, die effectief een groep hebben opgestart.

De voorzitter: Collega Groothedde, u bent interessante vragen aan het stellen, maar mevrouw Stevens heeft net gezegd dat ze nog geen dossiers heeft gezien en u bent allemaal vragen over het dossier aan het stellen.

Celia Groothedde: Ja, maar de professor heeft ook een zeer grote expertise. Dat is één. Er is een comité opgericht. Ik vermoed dat er toch al vergaderingen zijn. Dit dossier is, mag ik hopen, zeer gevoelig bekend. Ook al is er geen specifieke vergadering geweest om het dossier van 't Sloeberhuisje te analyseren, dan nog kan ik de professor nog altijd ondervragen. Ze heeft gezegd dat ze hier zit zowel vanuit haar expertise als vanuit het team zelf en dat zij vanuit die dubbele bevoegdheid en jarenlange expertise aanwezig is. Ook daarover is het belangrijk dat wij de professor horen. Bovendien is het een zeer belangrijk comité dat is opgericht. Voorzitter, ik vind zelf dat dat rijkelijk laat is opgericht. Ik vind dat heel erg dat dat zo laat is opgericht.

De voorzitter: Collega Groothedde, ik denk niet dat wij met elkaar moeten spreken. Het enige wat ik aangeef is dat u uit het dossier heel concrete vragen stelt en dat mevrouw Stevens daarnet heeft gezegd dat ze nog geen dossier heeft gezien. De interpretatie ervan ligt op andere vlakken. Maar dat is gewoon wat ik aangeef bij uw vragen. U stelt veel vragen waarvan ik denk dat u er om deze reden straks geen antwoord op zult krijgen. Dat is het enige wat ik wil meegeven, collega Groothedde, niet meer en niet minder dan dat.

Celia Groothedde: Ik apprecieer dat u dat meegeeft. Daarom geef ik ook specifieke punten uit het dossier en geef ik de context weer.

Ik vind die laatste vraag een heel belangrijke. Ik hoop dat u ook daar een antwoord op kunt formuleren.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf: Mevrouw Stevens, dank u wel voor de toelichting. Er zijn al heel veel vragen gesteld waarvan ik denk dat er een aantal misschien eerder aan het agentschap en aan de minister zullen moeten worden gesteld.

Collega's, ik maak me wel bijzonder veel zorgen als ik dit hoor. Laten we even teruggaan. Waarom zitten we hier als onderzoekscommissie? Dat is omdat er al een hele tijd signalen zijn dat er dingen misgaan in de kinderopvang. Ik herhaal nogmaals dat het maar over een aantal kinderdagverblijven gaat waar er problemen zijn. Al in 2020 antwoordde de minister hier in het parlement dat hij een expertenteam ging oprichten. Ik denk dat we er allemaal van uitgingen dat daar ook externe experts bij zouden zijn. Vorige week was de kinderrechtencommissaris hier en zij gaf aan dat ze erop hebben aangedrongen om een externe blik te betrekken bij dit dossier. Ze heeft ook de mails en dergelijke met het kabinet gedeeld. Ik hoor dat het nog altijd niet helemaal duidelijk is wat de rolverdeling is tussen de verschillende comités, wat het agentschap doet en wat jullie doen – dat is voor alle duidelijkheid geen verwijt aan u, mevrouw Stevens. Maar dan krijg ik heel sterk de indruk dat er na het drama in 't Sloeberhuisje toch snel een extern comité opgericht is, maar dat er daarna vanuit de minister en vanuit het agentschap bijzonder weinig drang is geweest om dat snel op te starten. Daar maak ik mij echt bijzonder veel zorgen over. Ik krijg de indruk dat het eerder zo is: 'Wij hebben een extern comité opgericht. Check. Kijk eens wat ik gedaan heb om de mistoestanden in de kinderopvang aan te pakken.' Ik kan verkeerd zijn. Ik denk dat het eerder vragen zijn die we aan het agentschap en zeker aan de minister moeten stellen, maar dat is heel erg de indruk die ik krijg als dat comité al anderhalve maand bezig is en het eigenlijk nog altijd niet duidelijk is wat de juiste rolverdeling is.

Hierover heb ik een aantal heel concrete vragen. Wie heeft jullie expertise juist gevraagd? Was dat het kabinet of de administratie? Hoeveel overlegmomenten zijn er al geweest? Hebt u het idee dat het agentschap ervoor openstaat om met jullie samen te werken? Hoe loopt dat? Is er van in het begin geen opdracht meegegeven van wat men verwacht van u? Ik denk dat dat de cruciale vragen zijn die vandaag beantwoord zouden moeten worden. Ik zeg het nogmaals: ik denk dat u die niet alleen zult kunnen beantwoorden en dat het vooral veel vragen zijn die we aan de minister moeten stellen.

Eigenlijk zijn dat mijn belangrijkste vragen, los van de vragen die al gesteld zijn door de collega's. Ik denk dat dit cruciaal is. Wordt dit nu wel ernstig genomen? Wordt daar sturing aan gegeven? Ik heb de indruk dat dat heel weinig gebeurt vanuit het kabinet. Dat zou ik bijzonder jammer vinden.

De voorzitter: Dank u wel. Collega Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele: Mevrouw Stevens, heel erg dank om hier te zijn en voor uw inzet voor de kinderopvang. Ik denk dat die omslag naar het voorzorgsprincipe heel erg belangrijk is, niet alleen voor de kinderen, maar ook voor de hele samenleving en voor de ouders.

Ik wil even stilstaan bij de oprichting. Collega Groothedde en collega Anaf hebben het ook al gedaan. Dit is een onderzoekscommissie. Ik denk dat het heel belangrijk is om te onderzoeken wat er precies gebeurd is, of het vreselijke voorval van 't Sloeberhuisje vermeden had kunnen worden en wat er in de aanloop ernaartoe allemaal gebeurd is. We hebben de feiten uit het dossier die in december 2020 in de krant stonden. We hebben dan 't Sloeberhuisje in februari 2022. Wat is er in die periode precies gebeurd? Het is inderdaad juist dat de vraag naar externe expertise binnenbrengen in Kind en Gezin van in het begin, dat wil zeggen na het dossier in december 2020 al heel duidelijk gesteld werd. Dus lijkt het mij heel belangrijk om van u precies te weten wanneer u voor het eerst gecontacteerd bent, door wie, met welke vraag en met welke inhoud? Wie heeft de samenstelling van dat comité vormgegeven? U zegt dat het comité is opgericht na een traumatische gebeurtenis. Dan refereert u aan februari. Wij gaan er eigenlijk van uit dat er al veel langer iets gebeurd zou moeten zijn, want het is door de minister vroeger ook al gezegd. Het lijkt mij heel erg belangrijk om die concrete data en de vorm van dat contact vandaag heel duidelijk te stellen.

Als de vraag gesteld wordt naar het oprichten van een extern en een intern comité, in eerste instantie door de kinderrechtencommissaris, dan werd er eigenlijk gesteld – en ik

ga het letterlijk zeggen – “als een interdisciplinaire werkgroep bestaande uit interne en externe kinderrechtexperts of kinderexperts die de lijnen voor een strikter handhavingsbeleid moeten uittekenen.” Dat was de concrete vraag van de kinderrechtcommissaris. We zien dat het gaat om een extern comité. Ik denk dat daar zeker ook argumenten voor kunnen zijn, maar ik had wel graag uw opinie gehad over het feit dat daar nu een volledig extern comité zit en er geen interne mensen van Kind en Gezin bij zitten. Denkt u dat het op deze manier beter gaat lukken om het handhavingsbeleid beter uit te tekenen? Is daar discussie over geweest? Wat is uw visie daarop? Is er ook contact geweest met de kinderrechtcommissaris rond jullie oprichting? Want zij was het die van in het begin die vraag heel duidelijk heeft gesteld.

De vraag naar alle informatie die u heel concreet over 't Sloeberhuisje hebt, is al gesteld. Het kan zijn dat u die niet hebt. Wie gaat er in de toekomst beslissen welke dossiers naar u komen en welke niet en hoe uw samenwerking met het multiteam eruitziet?

Jullie komen nu regelmatig samen. Aan wie geven jullie jullie bevindingen of jullie verslagen precies door? Wie is jullie eerste gesprekspartner? Hoe gaan jullie met de dingen die besproken zijn in het ethisch comité concreet aan de slag? Hoe worden langs de ene kant de concrete dossiers besproken en hoe gaat u langs de andere kant adviezen formuleren voor de toekomst?

U zegt dat u op korte termijn een overgang gaat maken naar het verzorgingsprincipe. Dat is alleszins de bedoeling. Hoe ziet u dat precies? Op welke termijn denkt u dat u daar stappen vooruit kunt zetten, concreet, vandaag? Het was beter geweest dat het comité al een jaar eerder was opgericht. Daar waren genoeg argumenten voor, denk ik. Hoe snel kan het comité een invloed hebben op de werking van Kind en Gezin?

Hebben jullie werkingsmiddelen gekregen? We hebben vorige week gehoord van het VECK dat zij tot nu toe professioneel vrijwilligerswerk doen in samenwerking met Kind en Gezin. Er zouden besprekingen zijn voor een bepaalde vorm van financiering of van budget. Wat zijn de werkingsmiddelen voor het ethisch comité precies?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens: Dank u wel voor uw toelichting. Ik begrijp dat het misschien een beetje lastig was om een toelichting te geven aangezien er voor uzelf en voor het comité nog zoveel vragen zijn. Ik ga het niet gemakkelijker maken door er nog enkele vragen bovenop te gooien.

U sprak over het statuut van het comité en zei dat jullie zelf nog op zoek zijn naar hoe of wat. Ik ga ervan uit dat jullie vertrokken zijn vanuit opdrachten die zijn afgelijnd en geformuleerd. Wat was dan de concrete opdracht? Er is natuurlijk een groot verschil tussen een beslissings- of een adviesorgaan. Ik vraag me dan ook af of het comité bij die opdracht in het leven is geroepen voor onbepaalde tijd of voor een bepaalde tijd. Ik kan me voorstellen dat afhankelijk van de opdracht, ook dat relevant is. Aangezien jullie nog aan het werken zijn aan jullie definitie, aan de functieomschrijving, vraag ik me af wanneer jullie dachten daarmee te landen en of jullie een machtiging hebben voor bepaalde handelingen. Wanneer we het hebben over dossiers, dossiers hernemen en herbekijken, is er dan een bepaalde machtiging gegeven aan het comité om beslissingen te herroepen of bepaalde beslissingen zelf te nemen die eerder niet genomen zijn?

U gaf in uw toelichting aan dat er al drie vergaderingen zijn doorgedaan. Ik vraag me af of dit een structureel overleg is, dat ingepland is om de zoveel tijd. Hoe vaak wordt er samengekomen? Is er ook een vaste agenda voor? Zouden wij de verslagen kunnen krijgen?

Een derde element heeft betrekking op het contact dat jullie hebben richting het agentschap Opgroeien en het kabinet, want het kabinet heeft jullie aangesteld. Zijn daar

al overlegmomenten mee geweest? Hebben die antwoorden kunnen bieden op de vele vragen waar het comité zelf mee zit?

Tot slot heb ik nog enkele vragen over dat ene dossier dat jullie al behandeld hebben. Ik vroeg me af of dat een dossier was dat aan jullie is toegewezen of dat jullie dat zelf proactief opgevraagd hebben. Collega's haalden al verdere details aan met betrekking tot welk dossier het was. Zijn er criteria vastgelegd die bepalen welke dossiers standaard bij jullie zullen terechtkomen? Ik kan mij voorstellen dat dat van belang is.

Ik weet niet of het dossier dat op jullie banken ligt, nog lopende is of afgerond is. Ik had begrepen dat het voornamelijk de bedoeling is om dossiers te gaan bekijken die reeds afgerond zijn. Wat is dan juist de bedoeling? Zijn het geen vijgen na Pasen om achteraf nog een extra advies te gaan verlenen of is het effectief de bedoeling om beslissingen te herroepen?

De voorzitter: Collega Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot: Mevrouw Stevens, dank voor uw toelichting. Er zijn nog weinig vragen voor mij over want de collega's hebben er al heel veel gesteld. Ik kan dus kort en bondig zijn.

Met betrekking tot 't Sloeberhuisje heb ik de volgende vraag voor u: is er volgens u veel te laat ingegrepen? Zo ja, wanneer had daar ingegrepen moeten zijn en op basis van welke informatie? Bij welke beslissingen die in het verleden zijn genomen, hebben jullie twijfels? Om welke redenen?

Ik heb vragen met betrekking tot de opvolging van de handhavingdossiers. Hoe bekijken jullie hoe die opvolging gebeurt en of die correct gebeurt? Is dat enkel op basis van documenten of is er ook overleg met andere partners? Is er ook overleg met ouders? Hebben jullie zicht op de telefoontjes? Misschien is er wel heel veel getelefoneerd in een bepaald dossier, maar is er geen verslaggeving over die telefoontjes. Hoe voeren jullie die opvolging correct uit?

Met betrekking tot dat ene dossier hebt u gezegd dat u het dossier hebt uitgeklaard. Welk dossier was dat concreet? Ging dat enkel over grensoverschrijdend gedrag? Sinds de opstart, op 14 maart, zijn er toch wel meerdere kinderdagverblijven geschorst of stopgezet. Hebt u daar enig zicht op? Zijn die stopzettingen allemaal gebeurd in het kader van grensoverschrijdend gedrag?

U hebt het kort gehad over de rechten van de verdediging. Waaruit bestaan de rechten van de verdediging juist? Hoe en door wie worden eventuele betrokkenen gehoord?

Ik heb nog een vraag die ik vorige week ook aan de heer Stroobants heb gesteld. Ik heb een beetje de indruk dat niet elke dossierbehandelaar een correcte inschatting kan maken van een gevaarsituatie op het ogenblik dat er een melding, een klacht of een signaal wordt gegeven dat er dingen fout lopen. Als jullie pas nadien worden ingeschakeld, dan heb ik een beetje het gevoel dat het altijd te laat is en dat u pas te laat betrokken wordt. Zou het niet beter zijn om sneller betrokken te worden in dat proces, bijvoorbeeld door te bekijken hoeveel klachten en meldingen er zijn, en vooral van welke aard? Kunt u daar misschien al op voorhand een licht op werpen zodat er niet na de feiten moet worden gehandeld? In het geval van 't Sloeberhuisje was iedereen te laat. Ik denk dat we dergelijke situaties moeten voorkomen. Misschien moeten we vooraf preventief handelen en niet altijd wachten op dossiers die worden doorgegeven.

Ik kom tot mijn laatste vraag. U zei dat u op die grijze zones wilt werken. Wil dat zeggen dat u een permanent orgaan wilt worden? Of hoe gaat u die grijze zones aanpakken?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels: Mevrouw Stevens, mijn excuses omdat ik me later heb aangesloten. Ik had nog een gemeentelijk overleg. Daardoor heb ik uw toelichting niet gehoord en heb ik ze ook niet zijdelings kunnen volgen.

Ik ga een algemene vraag stellen. Dit is onze derde zitting. Voor mij is al een besluit dat de organisatie van de kinderopvang een kluwen van regelgeving is, zowel de organisatie ervan als heel de procedure bij meldingen en krachten. Ik heb even uw presentatie bekeken. Bij het statuut staan allemaal zinnestukjes met een vraagteken achter. Zoals ik het Comité van Toezicht begrijpt, zijn jullie een toezichtsorgaan en moeten jullie op basis van cases onderzoeken waar het misgelopen is. Volgens mijn logica zijn jullie ook een reactief orgaan en geen proactief orgaan, omdat er proactief eigenlijk al allerlei dingen voorhanden zijn. Mijn algemene vraag is hoe jullie dit zien. Hoe is jullie visie daaromtrent? Wat zijn eventueel de pro's en contra's die rond dit gegeven in jullie besprekingen werden gegeven? Hoe zit dat in jullie verhaal?

De voorzitter: Collega Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers: Professor Stevens, hoe belangrijk vinden u en uw collega's, dus het hele comité, het zelf om uw rol ook zelf mee te kunnen uitklaren? Hoe gaat u daarin te werk? Op welke manier wilt u de volgende periode stappen zetten om die rol verder uit te klaren en er concrete voorstellen rond te doen? Ik hoorde hier ook vragen naar budgetten en dergelijke. Ik heb vorige week ook de vraag gesteld aan de heer Stroobants. Is het niet aangewezen dat men in de huidige situatie – waarbij we toch een aantal zaken opnieuw invoeren, zoals het multiteam intern bij het agentschap, het kunnen binnenbrengen van expertise via het VK en de review nadien door het Comité van Toezicht – eerst ervaringen opdoet, daaruit leert en evalueert en nadien kijkt op welke manier men een decretale verankering kan maken, met daarbij de nodige middelen voor de rol die iedereen in de toekomst op zich zal moeten nemen en de manier waarop de totaliteit van inspectie en handhaving dan georganiseerd wordt?

De voorzitter: Ik heb zelf nog een vraagje, mevrouw Stevens. Daarnet is gevraagd of u lijsten hebt gekregen waar iets op staat. Er is de samenwerking die u ervaart met Kind en Gezin en Zorginspectie. Ik neem aan dat jullie stukken willen. U zei daarnet dat u nog geen dossiers hebt gezien. Hebt u die dan al opgevraagd vanaf de eerste vergadering – u hebt al drie vergaderingen gehad – en hebt u die dan nog niet gekregen? Of hebben jullie nog geen dossiers 'as such' opgevraagd? Hoe ervaart u de samenwerking, de inzage die u krijgt in documenten en procedures? Hebt u die dossiers tout court zelf al opgevraagd? Het is geen onbelangrijk gegeven in dezen, als u zegt dat u nog geen dossier hebt gezien, of ze überhaupt zijn opgevraagd.

Mevrouw Stevens, ik geef u het woord om op de vele vragen te antwoorden. U mag ook vragen samen nemen als die samenhangen. U mag ook verwijzen naar collega's. Dat laat ik aan u over.

Liesbet Stevens: Dank u wel, voorzitter. Ik ga proberen zo gedetailleerd mogelijk op al uw vragen te antwoorden.

Mevrouw Schryvers, er zijn inderdaad nog veel blinde vlekken. Er moeten nog een aantal dingen echt worden uitgeklaard. Het feit is inderdaad dat het Comité van Toezicht nog meer afstand heeft ten aanzien van concrete situaties. Ik begrijp uw vraag naar de hiërarchie tussen de verschillende beslissingen of adviezen die worden geformuleerd. Wij dichten onszelf geen onderzoeksbevoegdheden toe, om het zo te zeggen, of politionele onderzoeksbevoegdheden. Wij gaan niet ter plaatse afstappen of zelf op het terrein een onderzoek doen. Ik weet niet wie van u het heeft gevraagd – ik ga moeten proberen een aantal vragen samen te nemen – maar een van u heeft gevraagd of dit niet belangrijk is. Ja, dat is heel belangrijk. Er moeten absoluut handen en voeten op het terrein zijn. Daarom is het zo belangrijk dat de mensen die het dichtst bij de situatie staan, in staat zijn om een situatie grondig te beoordelen. Vandaar ook onze absolute bezorgdheid om enerzijds

geloofwaardig te zijn, maar ook om niet gewoon een extra papieren advies in een dossier te zijn waar dan misschien niet mee gebeurt wat ermee zou moeten gebeuren.

Er was de bezorgdheid dat verschillende van de betrokken instanties misschien niet dezelfde adviezen geven. De vraag is ook een beetje wat er wordt bedoeld met een advies. Wij gaan in onze rol toch eerder in de praktijk, naar aanleiding van een concreet dossier, in gesprek met diegenen die in de situatie instaan voor de handhaving of de inspectie of de opvolging. We kijken dan welke alternatieve mogelijkheden er zijn om de situatie aan te pakken. We zien onszelf eerder als inspirerend en als aansturend beslissend, als ik dat zo mag formuleren. Dat geldt natuurlijk voor de concrete lopende dossiers.

De vraag naar onze rol in de concrete lopende dossiers, is zeker een vraag die van bij de oprichting heel duidelijk werd gesteld. Wij zijn zelf over een drempel gemoeten omdat we zelf heel erg overtuigd zijn van het belang van de post-factumreviewrol die het comité zou kunnen hebben, waarbij we niet meteen ... Ik begrijp het idee dat het vijgen na Pasen zouden kunnen zijn – je kunt de tijd niet terugdraaien en een andere beslissing nemen – maar we denken dat onze meerwaarde erin ligt om perspectieven te tonen om te leren of om perspectieven te tonen over hoe iets anders kan worden aangepakt of om misschien vast te stellen dat bepaalde expertise onvoldoende op de juiste plek aanwezig is en wat daar dan rond moet gebeuren. We zien, zeker in de post-factumdossiers, onszelf niet meteen als een instantie die dan een bepaalde beslissing zou terugroepen, een schorsing ongedaan zou maken of een schorsing of stopzetting zou opleggen. Dat zien wij niet meteen, vandaar geen beslissingsorgaan.

We achten het eigenlijk niet onmogelijk dat men op basis van onze opmerkingen een dossier opnieuw gaat bekijken. In dat verband zien we onszelf – misschien is het een beetje vreemd om dat in deze statige context te zeggen – een beetje als 'rustverstoorders', wat misschien wat te fel is uitgedrukt, maar wij voelen ons op dit ogenblik eigenlijk weinig beperkt. Het is niet zo dat we denken dat we alleen een handavingsdossier of alleen een gevaardossier kunnen opvragen, maar wij willen eigenlijk elk mogelijk dossier kunnen opvragen. We willen eigenlijk zelfs kunnen nagaan waarom een dossier misschien helemaal geen dossier is geworden.

We moeten zeker met Kind en Gezin in gesprek gaan over hoe dat daadwerkelijk kan worden georganiseerd. Op dit ogenblik denken we dat onze meerwaarde net ligt in het feit dat we niet zijn ingekapseld in procedures. Dat is natuurlijk voor een grote organisatie niet vanzelfsprekend. In een complexe realiteit en in een grote organisatie heb je procedures nodig. Maar ik denk dat we allemaal hebben vastgesteld dat die procedures, misschien zelfs als ze helemaal correct worden uitgevoerd, toch niet de resultaten opleveren die we willen dat ze opleveren. Juist daarom, als ik het zo mag zeggen, willen we dingen opnieuw fundamenteel in vraag durven te stellen.

Als ik me zo mag uitdrukken, maak ik me niet heel veel zorgen over het feit dat we soms een ander advies zullen hebben dan andere instanties. Ik denk dat het Comité van Toezicht – maar dat is een van de dingen die we misschien opnieuw moeten bekijken – niet echt deel uitmaakt van een hiërarchische keten.

Over de vraag hoe we de dossiers gaan selecteren, heb ik al een aanzet tot antwoord gegeven. Wij willen ons vooral niet belemmerd voelen en willen eigenlijk niet zo heel veel criteria opstellen. We willen samen met Kind en Gezin kijken hoe dossiers binnenkomen, hoe ze worden opgevolgd en waar wij ze kunnen opvragen. Sinds in de media bekend is dat ik als voorzitter van dit comité werd aangesteld, hebben een aantal burgers mij al gewoon via mail bereikt. Wij willen eigenlijk het recht hebben om dan te zeggen: "Beste Kind en Gezin, zoek dat dossier eens op. Wij willen dat bekijken."

Er werd terecht ook de vraag gesteld – en ik denk dat het een fundamentele vraag is die het comité ook wel overstijgt – over de tijd die verstrijkt tussen inspectie en handhaving. Dat is een zorg, dat is een grote zorg. In een aantal situaties moet je veel sneller

beschermende maatregelen kunnen nemen. Natuurlijk is er tijd nodig om een inspectie voor te bereiden, om dat grondig aan te pakken, maar het moet in ieder geval mogelijk zijn om intussen voldoende beschermende maatregelen te treffen zodat de situatie niet escaleert of uit de hand loopt of dat er iets gebeurt wat vermeden had moeten kunnen worden.

We willen inderdaad of we achten het mogelijk dat we, zelfs in concrete lopende dossiers, heel concrete aanbevelingen doen. Al hebben we er nog geen precies idee van hoe dat dan precies zou worden geïntegreerd in het normale proces.

We denken inderdaad dat het mogelijk moet zijn om bijkomende knipperlichten te detecteren. Dat is voor ons ook essentieel in die overgang die we willen maken van een meer formele juridische benadering naar een benadering vanuit het verzorgsprincipe. Nogmaals, goed wetende dat het een creatieve aanpak zal vragen om de terechte belangen van alle betrokkenen, op het moment dat je nog niet weet wat er precies is gebeurd, zo goed mogelijk te proberen te beschermen.

Het is met de huidige samenstelling van het comité niet mogelijk – wij zijn niet in staat door onze andere beroepsbezigdheden, zou ik zeggen – om ook die boots on the ground te zijn, terwijl we er wel van overtuigd zijn dat het nodig is. We hopen om tot een samenwerking met het VECK te kunnen komen, zodat wat nu in de steigers staat, kan worden geformaliseerd en dat het Comité van Toezicht in nauwe samenwerking met de mensen van het VECK die een dossier behandelen, een situatie kan opvolgen en analyseren.

Het is een paar keer aan bod gekomen, maar het comité gaat ervan uit dat de situatie zo zou moeten zijn dat de mensen op het terrein over voldoende expertise beschikken om dossiers correct te behandelen. Wij geloven niet dat onze meerwaarde ligt in het binnenbrengen van zo'n unieke expertise; die expertise moet er zijn. Omdat het de mensen zijn die het dichtst bij de situaties staan die beslissingen moeten voorbereiden, die beslissingen moeten durven te nemen, moet die expertise daar zijn. Wij zien onze rol dus niet zozeer in de zin van het binnenbrengen van een soort van unieke expertise die alleen maar in het comité zou zijn en die Kind en Gezin in staat zou moeten stellen om de juiste beslissingen te nemen. De juiste beslissingen zouden absoluut op het terrein moeten kunnen worden genomen. We zien onze rol dan meer in het bevragen en het kritisch toetsen van die beslissingen die in een bepaalde situatie zijn genomen.

Mevrouw Saeys, u vroeg ook of wij juist zijn samengesteld. Ik dacht dat u vooral dacht aan mensen uit het werkveld. Ik veronderstel dat u daarmee ook mensen uit Kind en Gezin zelf bedoelt. Wij hebben – en dan antwoord ik ook al op de vraag, maar ik zal er straks nog op terugkomen – op dit ogenblik een zeer goede verhouding met de mensen van Kind en Gezin die met ons hebben samengewerkt. Ik ga er straks wat meer op in. Desalniettemin denk ik dat het voor onze onafhankelijkheid en voor onze rol als externe factor belangrijk is dat we wel mensen van Kind en Gezin kunnen uitnodigen, maar dat we ook kunnen beslissen om dat niet te doen. Van de drie vergaderingen die we nu al achter de rug hebben, hebben we voor één vergadering aan mensen van Kind en Gezin – ik zal er straks in detail op ingaan – gevraagd om aanwezig te zijn. Voor de twee andere vergaderingen hebben we hun gevraagd om niet aanwezig te zijn, omdat we net in alle onafhankelijkheid willen kunnen nadenken. Dit gezegd zijnde, het moet werkbaar blijven. Van een comité van vijftien personen zou ik zelf geen voorstander zijn, maar er zijn op het terrein zeker nog andere onafhankelijke experts die nuttig zouden kunnen worden opgenomen in het comité. Dat is zeker niet ondenkbaar.

Het is waar, we hebben geen formeel statuut. Er zijn een aantal vragen geweest over de start van het comité. Ik heb net nog even het eerste bericht opgezocht dat ik van mevrouw Verhegge heb gekregen. Zij heeft mij gecontacteerd met de vraag of ik bereid zou zijn om lid te worden van het comité en eventueel de rol als voorzitter op te nemen. Ze heeft dat

op 10 maart gedaan. Dan is er een paar dagen later de officiële aankondiging van de opstart van het comité.

Lise Vandecasteele: 10 maart, welk jaartal?

Liesbet Stevens: 2022, sorry.

Sindsdien zijn we drie keer samengekomen. We hebben de ambitie om elke twee weken te vergaderen. We zijn dat nog een beetje aan het bekijken. Oorspronkelijk was de vraag of was het de idee vanuit Kind en Gezin dat een vergadering eenmaal per twee maanden misschien kon volstaan. We hebben dan zelf aangegeven dat we, zeker in een eerste fase, vaker samen moesten komen, net omdat een aantal dingen verder moest worden uitgeklaard. Er is heel veel openheid, ervaren wij, om daarover in gesprek te gaan met de mensen van Kind en Gezin. We hebben nog op geen enkel moment gemerkt dat er weerstand is ten aanzien van iets wat wij vragen.

Er is ook al aangegeven dat er zeker moet worden nagedacht over een formalisering van het statuut van het comité. Ik vermoed, of ik ga ervan uit, dat het ook nog in de nabije toekomst zal volgen. Een timing kan ik u niet echt geven. We vinden het zelf heel belangrijk dat we mee kunnen nadenken over onze rol, in die zin dat alle experts 'ja' hebben gezegd om deel uit te maken van het Comité van Toezicht, wegens onze betrokkenheid met de problematiek en het belang om een aantal kwesties grondig te kunnen bekijken, op een hoger niveau dan enkel het Comité van Toezicht, bedoel ik dan. Er is dus nog geen precies statuut voor het comité uitgewerkt. We hebben dus ook 'ja' gezegd op iets wat eigenlijk nog onbekend is. Als er morgen wordt beslist dat het Comité van Toezicht in lopende dossiers op korte termijn ter plaatse moet kunnen gaan om gesprekken te hebben met de ouders en medewerkers en andere betrokkenen, dan moet het comité opnieuw worden samengesteld, want deze mensen kunnen dat niet doen. Wij zien zelf, zoals gezegd, meer heil in een aanpak waarbij het VECK, in het kader van de samenwerking met Kind en Gezin die nu al aan in de steigers is gezet ... Daar zien wij de meerwaarde: dat het VECK eigenlijk de handen en voeten op het terrein zijn.

Waarom hebben we nog geen dossiers behandeld? Al op de allereerste bijeenkomst brachten de vertegenwoordigers van Kind en Gezin aan dat ze een aantal dossiers hadden waarover ze graag onze mening wilden horen. Ze hebben dan een beknopte voorstelling gedaan van die dossiers. Wat we zelf als leden van het comité daarover vaststelden, is dat we op die manier over veel te weinig informatie beschikken om wat wij als onze opdracht zien, te kunnen vervullen. Op dat ogenblik was er zelfs nog wat onduidelijkheid over onze rol. Zijn wij diegenen die, om zo te zeggen, een stempel van goedkeuring geven op een voorstel van beslissing? Ik denk dat het al duidelijk is geworden dat dit niet de rol is die we zelf zien. Met andere woorden, we hebben in eerste instantie nagedacht over wat onze rol is en hoe we die willen aanpakken. Daar ligt de verklaring waarom we tot nu toe nog geen concrete dossiers hebben behandeld.

Ik begrijp dat u zegt dat er niet nog maanden moet worden gewacht met het behandelen van dossiers, maar het is toch ook belangrijk om een zicht te hebben op de methodiek, op hoe we het precies willen aanpakken, omdat we vrezen anders die belangenafweging niet geloofwaardig te kunnen maken.

Daarom moeten we ook onafhankelijk zijn ten aanzien van Kind en Gezin, om alle dossiers te kunnen opvragen die we willen opvragen. Nogmaals, hoe dat concreet gaat gebeuren, daarover willen en moeten we nog in gesprek gaan met Kind en Gezin en Zorginspectie. Op dat vlak hebben we – dat wil ik toch meegeven – alleen maar medewerking gekregen en op geen enkele manier hebben we het signaal gekregen dat er dingen zouden zijn die wij niet zouden mogen zien of doen.

Het is absoluut noodzakelijk dat we, om een grondig advies te geven, over zoveel mogelijk informatie kunnen beschikken. Die 'zoveel mogelijk informatie' zijn heel duidelijk niet alleen papieren adviezen of beknopte samenvattingen van dossiers, maar ook gesprekken

met diegene – zo zien wij het nu een beetje – die vanuit het VECK met een dossier aan de slag is gegaan, om voor die persoon of personen klankbord te zijn. Ik denk dat ik daarmee al een eerste reeks vragen heb beantwoord.

Voor wat de heel concrete vragen betreft, mevrouw Groothedde, moet ik inderdaad zeggen dat we nog niet het proces hebben aangevat om concrete dossiers te bespreken zoals wij ze willen bespreken. In die zin vinden wij zelf dat we nog geen dossiers hebben behandeld en hebben we dus ook nog geen concrete aanbevelingen geformuleerd. Dat kan ik niet zeggen. De aanbevelingen of de denkpistes die er op dit moment zijn, hebben vooral betrekking op de werking van het comité zelf en hoe we dat zien.

Ik kom bij de vragen die u hebt over definities van concepten. Opnieuw, ik denk dat we nog een stap eerder moeten durven te zetten. Een definitie geven van een fenomeen is meteen al het abstraheren van dat fenomeen. Ik denk dat we de absolute vrijheid willen behouden, om los van definities, in een dossier te duiken en te zeggen: ongeacht welk etiket er hierop plakt of welke definitie er is gehanteerd, willen wij kunnen kijken of het anders en beter had kunnen worden aangepakt. Of wat is goed verlopen en moeten we verder bevorderen?

Natuurlijk hebben we het onder elkaar al even gehad over het dossier van 't Sloeberhuisje. Wij vonden het net wegens de oprichting van uw onderzoekscommissie niet aangewezen dat we nu al met het dossier van 't Sloeberhuisje aan de slag zouden gaan. Het staat natuurlijk wel op onze radar, maar wij willen u in dat verband vooral niet voor de voeten lopen, als ik het zo oneerbiedig mag uitdrukken. Nogmaals, we volgen uw werkzaamheden aandachtig. We hebben nu de stille ambitie om dit dossier opnieuw op te nemen als uw werkzaamheden zijn afgerond.

Ik wil misschien nog eens uitdrukkelijk benadrukken dat wij geen onderzoeksbevoegdheden hebben zoals u die zelf hebt, wat onze manier van werken natuurlijk ook vormgeeft. Ik wil niet de indruk wekken dat wij vragende partij zijn om onderzoeksbevoegdheden te hebben. Nogmaals, handen en voeten op het terrein moeten elders worden gevonden.

Mijnheer Anaf, de vraag is in mijn geval – en ik denk dat het voor alle leden van het comité het geval is – concreet gesteld door mevrouw Verhegge. Zij heeft mij gecontacteerd met de vraag of ik bereid zou zijn om lid te worden van het comité en de rol van voorzitter op te nemen. Bij mijn weten is dat ook zo gebeurd bij de andere leden van het comité. In dat gesprek is in ieder geval wel duidelijk geworden dat het ook de vraag was van het kabinet. Het is niet zo heel erg opgesplitst geweest. Ik kan u niet antwoorden of dit een vraag is van het agentschap of van de minister. Het was een gesprek waarin ik het gevoel kreeg dat in ieder geval het agentschap en de minister op dat vlak helemaal op dezelfde lijn zaten.

Er is ons een opdracht meegegeven, maar die opdracht was in brede lijnen omschreven. Men zei dat men een post-factumreview van dossiers wou laten gebeuren door het extern comité en men wilde ook de mogelijkheid creëren om in heel complexe dossiers die lopende zijn, het Comité van Toezicht een advies te laten geven. We zijn er zelf mee aan de slag gegaan en hebben dat geherformuleerd, voorlopig althans, om te zeggen dat onze meerwaarde ligt in het feit dat we kunnen vertrekken vanuit concrete dossiers en dat we niet moeten vertrekken vanuit procedures, definities, regels. Wij willen in een concreet dossier bekijken wat er allemaal is gebeurd en of dit op een andere manier had kunnen worden aangepakt, los van de bestaande definities en procedures, om dan eventueel de vinger op de wonde te kunnen leggen van waar die definities en procedures eventueel onvoldoende zijn om het resultaat te bereiken dat we als samenleving wensen.

We hebben zeker het gevoel, anders zouden we er onze tijd niet insteken, dat we ernstig worden genomen, dat we een beroep kunnen doen op ondersteuning, indien nodig. We ervaren op dit ogenblik, maar we zijn er eigenlijk ook geen vragende partij voor, geen

sterke sturing vanuit het kabinet, maar dit is nogmaals zoals we het zelf willen invullen. Ik wil nog eens herhalen dat we dus niet geloven dat wij een soort van unieke expertise hebben die nu helemaal niet aanwezig zou zijn binnen Kind en Gezin of bij het VECK. Wij geloven wel dat wij vanuit onze rol als experts, en vooral als externen, makkelijker dingen in vraag kunnen stellen dan als je vanuit bestaande procedures opereert.

Zoals gezegd, zijn wij intussen drie keer samengekomen. Op 10 maart heeft mevrouw Verhegge mij gecontacteerd met de vraag. We zijn een eerste keer samengekomen op 17 maart, een tweede keer op 28 maart en vorige week op 27 april. Zoals gezegd, zat de paasvakantie ertussen en een aantal onder ons hadden al vakantie gepland in die periode. Wat ik daarbij nog wil aanvullen, is dat de leden van het comité drukbezette mensen zijn. Het is echt wel goochelen met de agenda's. We geven hier absolute prioriteit aan, laat daar geen misverstand over bestaan, maar het is zoeken. We hebben nu onze vergaderingen gepland tot aan de zomer.

Meteen ook de vraag: bij de oprichting is ons niet gezegd dat dit een ad-hoccomité zou zijn of een duurzaam comité. We zijn er zelf van overtuigd dat we in eerste instantie een aantal dringende kwesties moeten aanpakken, maar we denken eigenlijk dat er op lange termijn ook wel een meerwaarde is, precies omdat je de externe rol kunt combineren met het vertrekken vanuit concrete dossiers. Dat is iets wat in de structuren nog niet bestaat.

We zijn heel beducht voor nog een extra laag advisering of nog een comité. Het is misschien verwonderlijk, maar in die zin legt geen enkel lid van het comité een vraag voor budget of financiering op tafel, omdat we dit allemaal zien als iets wat wij kunnen verzoenen met onze hoofdtaak, zullen we maar zeggen. Natuurlijk zou het anders kunnen zijn als er in het comité mensen worden opgenomen die geen voltijdse dagtaak elders hebben waarbinnen zo'n lidmaatschap van het comité wel past. In die zin zijn wij zelf niet meteen vragende partij naar werkingsmiddelen. Wat hebben wij nodig? Voorlopig hebben wij digitaal vergaderd. Wij willen op korte termijn ook wel eens in levende lijve samenkomen en dan zullen we ook een plek nodig hebben waar we kunnen vergaderen. Maar ook dat is in het comité ruimschoots aanwezig: mensen die een plek kunnen organiseren om op neutraal terrein samen te komen. We zijn zeker ook welkom bij de diensten van Kind en Gezin. We hebben nu ook een medewerkster toegewezen gekregen die instaat voor de verslaggeving van het comité, en dat is ook zeer nuttig.

Als we onze rol zelf ook wat duidelijker zien – dat moet zich toch binnen een termijn van dit en een maand kristalliseren – dan zullen we zeker in gesprek gaan met de administrateur-generaal, mevrouw Verhegge, en met de minister of zijn kabinet. In die zin kunnen vragen naar bijvoorbeeld welke beslissingsbevoegdheid wij zelf zouden kunnen hebben, opnieuw aan bod komen.

Ik denk dat er ook een vraag was of u inzage kunt hebben in de verslagen. Absoluut, we zullen u die overmaken. Tot nu toe zijn de verslagen vooral een reflectie van onze gedachtegangen. We hebben nog niet over dossiers gesproken. Ik hoop dat u met een beetje mildheid naar onze verslagen kijkt. We zijn zelf nog zoekende. Af en toe slaan we een richting in waarvan we een beetje later zeggen dat het toch niet dat is. We zullen ze u zeker overmaken.

Mevrouw Verhegge en haar medewerkers hebben ons aangegeven dat zij beschikbaar zijn als we hen nodig hebben. Het is dus aan ons om hen te vragen aanwezig te zijn, maar in eerste instantie hebben we gezegd dat we liever onder elkaar wilden vergaderen. Tijdens het overleg van vorige week hebben we beslist om één dossier op te vragen. Dat we het nog niet gekregen hebben, is louter te wijten aan het feit dat we het nog maar kort geleden hebben opgevraagd en dat de volgende vergadering pas over een week of twee is gepland.

We hebben op dit ogenblik dus nog geen criteria voor welke dossiers we opvragen. Zoals gezegd, willen we voorzichtig zijn met die criteria, al kan het nuttig zijn om criteria te

hebben voor dossiers die standaard bij ons op de agenda moeten komen. Nogmaals, daarnaast willen we de vrijheid hebben om om het even welk dossier op te vragen.

Het dossier dat we nu hebben opgevraagd, is een dossier waarbij we vanuit verschillende hoeken informatie hebben gekregen die niet helemaal met elkaar in overeenstemming lijkt te zijn. Dat zijn, als ik het zo mag uitdrukken, juist interessante dossiers omdat de visie van een externe anders is dan de visie van een interne medewerker. We willen dan kijken wat er aan de hand is. We proberen ook met zeer veel respect voor de privacy van alle betrokkenen om te gaan. Op dit ogenblik weet ik dus bijvoorbeeld niet over welk kinderopvanginitiatief het gaat.

U vroeg of er te laat is ingegrepen in 't Sloeberhuisje. Op een bepaalde manier bewijst de realiteit dat. Aan de andere kant zou ik willen vragen om dat oordeel op te schorten. In ieder geval, wij willen dat oordeel expliciet nog opschorten. Wij hebben op dit moment niet genoeg informatie om een scherp zicht te hebben op wat er fout is gelopen. Je kunt op moreel vlak wel zeggen dat we als samenleving nooit mogen aanvaarden dat dit soort situaties zich zouden kunnen voordoen en dat we er dan niet naar zouden moeten streven om die in de toekomst te vermijden.

U vroeg ook naar de rechten van verdediging en daar komen we, denk ik, bij een van de grote uitdagingen. Er zitten in het comité twee juristen. Vooral bij Wendy De Bondt en mezelf is er een grondig besef dat het echt wel potentieel revolutionair is: afstappen van de klassieke procedures en gaan denken vanuit het voorzorgsprincipe, het is makkelijk gezegd, maar het is echt niet vanzelfsprekend om dat te doen. Het betekent dat je voor een stuk uit het juridische stapt en dat je dus ook oplossingen gaat zoeken die niet bestaan in een sanctie of een schorsing of stopzetten, maar dat je gaat kijken naar wat je nog op het terrein kunt organiseren om te garanderen dat alle kinderen veilig zijn en dat je tegelijk de rechtmatige belangen van iemand die onschuldig is, beschermt. Dat is toch een beetje de kwadratuur van de cirkel. Ik denk dat er binnen het comité voldoende niet-juristen zijn om ons daar ook rond te prikkelen en creatief te denken. Hoe kun je dit anders aanpakken dan juridisch en via een formele procedure?

Ik besef dat het op dit moment nog heel vaag is wat ik u zeg, maar we hebben absoluut de ambitie om dat te concretiseren. Ik kan nu echt nog niet vooruitlopen op de ideeën die we daarover hebben. Maar wij geloven heel erg dat er mogelijkheden moeten worden gecreëerd om in concrete situaties bovenop en naast het formele een ander traject te voorzien om al die verschillende belangen die in het geding zijn, met elkaar te verzoenen.

U hebt ook de vraag gesteld of het comité niet sneller bij een situatie betrokken moet worden, een zeer terechte vraag. Ik denk dat het een zeer groot spanningsveld zal blijven. Onze opdracht is zeker gegroeid vanuit de idee van een post-factumreview. Je zou dan kunnen zeggen dat het voor die situatie niet dringend is, maar het is altijd dringend. Dat is het cynische waarmee we hier allemaal worden geconfronteerd. We willen er allemaal voor zorgen dat er vandaag en morgen en overmorgen niets gebeurt. De post-factumreview heeft op zich vooral de bedoeling om naar de toekomst te kijken en preventief te werken of aanbevelingen te doen die problematische situaties kunnen voorkomen.

Post-factumreviews lijken het wat ritme betreft, makkelijker te organiseren te zijn. Natuurlijk in acute of lopende dossiers – nogmaals, we gaan ervan uit dat men op ons vooral een beroep gaat doen voor de meest complexe dossiers – zal het noodzakelijk zijn om een zekere flexibiliteit aan de dag te leggen. Als we er helemaal uit zijn wat onze rol daarin is, dan kan ik me wel voorstellen dat het comité ook acuut kan samenkomen, 's avonds of in het weekend, wanneer het nodig is.

Ik begrijp dat u zegt dat de organisatie van de kinderopvang en de klachtenbehandeling een kluwen lijkt. Vanuit andere ervaringen uit mijn beroepsleven kan ik wel bevestigen dat het overall een kluwen is, dat overall dezelfde discussies spelen over 'Is dit een melding? Is

dit een klacht? Zit ik in een formele procedure? Een informele procedure? Zijn er externen bij betrokken? Wordt het gerecht op de hoogte gebracht? Krijgen we daar informatie over?'. De vragen zijn in alle contexten van grensoverschrijdend gedrag heel erg gelijklopend. Althans ik koester op dit moment niet de illusie dat het mogelijk zal zijn om heel eenvoudige zwart-witprocedures uit te werken waarmee we alles gaan kunnen oplossen. De meest extreme gevallen, ja. Maar we zitten hier eigenlijk niet samen voor de meest extreme gevallen; we zitten hier voor die grijze zones en hoe we daarmee omgaan.

Ik begrijp dat ik mezelf een beetje tegenspreek. Aan de ene kant denk ik dat het altijd complex is, en aan de andere kant moeten we er als samenleving natuurlijk voor zorgen dat de betrokkenen, de ouders, wel weten waar ze aan toe zijn, wel weten waar ze terecht kunnen en dat de medewerkers weten waar ze terecht kunnen. Kinderopvanginitiatieven moeten ook zelf aan de alarmbel kunnen trekken en hulp of ondersteuning vragen omdat het niet de goede richting uitgaat.

Mevrouw Schryvers, wij willen inderdaad onze rol zelf mee uitklaren, niet vanuit een arrogantie dat we zelf beter zouden weten dan alle andere mensen wat die rol zou moeten zijn, maar ook omdat we als leden van het comité onze beperkingen hebben. Als het comité een heel andere invulling zou krijgen, dan zal het misschien ook een andere samenstelling moeten krijgen. In die zin willen wij graag zelf concrete voorstellen doen.

Misschien dit nog: we zijn er wel van overtuigd dat er op een bepaald moment een verankering van de werking zal moeten komen. We hebben zelf al de ambitie geformuleerd om een intern reglement op te stellen over onze werking. Hoewel we op dit ogenblik voor onszelf geen budgettaire vraag op tafel leggen, denk ik wel dat er vrij snel een budgettaire vraag zal komen voor de omkadering van de samenwerking die al opgestart was tussen Kind en Gezin en het VECK. Het is heel duidelijk dat als je dit soort grijze dossiers wilt aanpakken, je mensen op het terrein nodig hebt, en inzet van mensen vraagt middelen.

Voorzitter, tot nu toe is onze samenwerking met Kind en Gezin zeer constructief en positief verlopen. Mevrouw Verhegge was aanwezig op onze eerste vergadering om een toelichting te geven vanuit het agentschap Opgroeien over wat de vraag was die op tafel lag. Op een bepaald moment hebben wij bevestigd dat het beter zou zijn dat zij de vergadering zou verlaten en hebben we onder elkaar verder vergaderd. Er is ook afgesproken dat de medewerkster die ter beschikking wordt gesteld voor de verslaggeving, aan ons rapporteert over de werkzaamheden en dus niet aan mevrouw Verhegge. Wij beslissen zelf wie inzage krijgt in onze verslagen en wie niet, in alle eerlijkheid.

Ik wil benadrukken dat wij binnen het comité echt vanuit een constructieve basishouding en – het is misschien moeilijk om dat in deze context te zeggen – vanuit vertrouwen naar mensen en organisaties stappen en vanuit die basishouding zoeken naar oplossingen, wat niet wil zeggen dat we niet kritisch willen zijn, maar we willen echt wel verbindend kunnen werken, ook in zeer moeilijke situaties.

Hiermee heb ik een poging gedaan om ieders vragen te beantwoorden.

De voorzitter: Ik denk dat er vanuit alle kanten nog extra vragen zijn. We houden een tweede ronde, volgens hetzelfde principe.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers: Dank u wel, mevrouw Stevens, voor alle bijkomende antwoorden. Ik heb toch nog enkele vragen.

Vraag één: hoe belangrijk vindt u het dat eerder de stap werd gezet naar een multiteam en naar het binnenhalen van extra expertise, via het voorleggen van concrete dossiers aan het VECK?

Punt twee: we voelen aan alles – en ik heb daar heel veel begrip voor – dat jullie zelf echt nog zoekende zijn naar jullie rol. Dit bewijst voor mij natuurlijk ook dat, toen het voorstel werd gedaan dat het goed zou zijn als er een extern comité zou zijn om eens met meer afstand en met andere ogen naar een aantal dossiers te kijken, dit gemakkelijker klinkt dan dat het in de praktijk te brengen is. Er gaan zich dan een heel aantal vragen voordoen waarmee jullie worstelen bij het uitklaren van jullie rol. Dat zal de komende periode ook nog zo blijven, dat voel ik heel sterk aan.

Punt drie: hoe voelt het voor jullie zelf aan om als taakstelling ook mee te krijgen – of mee te nemen vanuit de uitklaring van jullie rol – om ook dossiers te beoordelen waar al zoveel andere mensen naar gekeken hebben? Die mensen hebben toch ook wel expertise, want ze zijn dagdagelijks met de thematiek bezig. U hebt het daarstraks gehad over handelingsverlegenheid bij de hulpverlening. Ik ga dat woord hier vanzelfsprekend in dit kader niet in de mond nemen, maar u begrijpt wel wat ik wil vragen. Is het moeilijk om dan een drempel over te gaan en te zeggen: ik vind dat bepaalde zaken hier toch wel anders hadden gekund? Het gaat over mensen die elke dag bezig zijn met de thematiek en die jullie wellicht, door ook met dat thema bezig te zijn, ook op andere fora ontmoeten, en van wie jullie allemaal wederzijds de expertise erkennen.

Tot slot viel het me op dat u zei dat jullie toch ook al heel wat vragen gekregen hebben van burgers, en dat jullie daar ook op willen kunnen ingaan en bepaalde dossiers willen kunnen opvragen. Ik begrijp dat u aanspreekbaar wilt zijn voor burgers, maar zit daar dan ook weer geen gevaar in dat mensen denken dat ze bij jullie terecht kunnen wanneer ze een klacht hebben, terwijl de klachtenlijn eigenlijk bij Kind en Gezin is? Als we niet opletten krijgen we nog veel meer sporen, en een nog veel meer verspreide slagorde van waar alle meldingen en klachten bij mekaar komen. Hoe gaan jullie daar dan mee omgaan? Hebben jullie daar al afspraken rond gemaakt, of hoe ziet u dat zelf?

En dan helemaal tot slot: u hebt gezegd dat u een medewerker van Kind en Gezin ter beschikking gekregen hebt. Ik neem aan – dat was eigenlijk mijn vraag, maar u hebt het daarnet gezegd – dat het iemand van het agentschap is. Momenteel is dat enkel en alleen voor de verslaggeving. Hebben jullie al verdere afspraken of dat eventueel zou kunnen uitgebreid worden, als jullie daar vragen rond zouden hebben? Kunt u daar duidelijkheid over geven?

De voorzitter: Mevrouw Saeyns heeft het woord.

Freya Saeyns: Ik heb een concrete vraag over het dossier dat u hebt opgevraagd. De vraag die ik me daarbij stel is hoe u bij dat ene dossier komt. U zegt zelf dat u op zich geen dossiers kunt inkijken. Is het dan Kind en Gezin dat het dossier heeft aangeleverd, of hoe moet ik me dat juist voorstellen? U spreekt daar over tegengestelde visies. Kunt u dat een beetje uitklaren? En dan is er ook nog de vraag hoe het komt dat u niet weet over welk kinderdagverblijf het gaat.

De voorzitter: Dank u wel, voor die concrete vragen.

Collega Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde: Dank u wel, ik ga u nog een paar vragen stellen.

Ik heb heel groot respect voor u, dat wil ik even zeggen, voor wat u in uw carrière hebt gedaan, voor de dingen die u hebt gerealiseerd en, eerlijk gezegd, ook als feministe. Dat wil ik eerst even zeggen, want ik ga nu een aantal dingen zeggen die niet naar u gericht zijn, maar waar ik me in dezen wel oprecht heel bezorgd over maak. Ik begrijp uw antwoorden, en ik begrijp dat u ze geeft én vanuit uw expertise, én van het moment dat u bent gecontacteerd, én van de weinige vergaderingen die u hebt kunnen houden, maar ze bieden tot nu toe geen antwoord op de hoogdringende situatie die wij letterlijk al sinds februari 2020 aankaarten. Dit gaat wel over levens, en baby'tjes en peutertjes. Voilà, dat geef ik eerst even – ik weet het niet goed – als uitleg, als excuus.

Ten eerste, ik hoor dat u op 18 maart de vraag hebt gekregen, klopt dat?

Liesbet Stevens: 10 maart.

Celia Groothedde: 10 maart. Dat is meer dan 3 weken nadat het baby'tje in 't Sloeberhuisje is gestorven, terwijl er al in februari 2020 werd gevraagd om de handhaving aan te pakken, en er eind 2020 een expertenteam werd aangekondigd. Dat bleek dan intern, en bij mijn navraag werd eigenlijk niet verduidelijkt over wie het ging. Ik moet heel eerlijk zeggen dat dat bij mij de indruk wekt, vanuit een ministerschap: 'Ik heb een comité opgericht en ik heb mijn plicht gedaan. Punt.', en dat het niet over de inhoud gaat. Ik zeg dat niet zomaar polemisch, ik ga dat verduidelijken.

Ten tweede begrijp ik volledig, vanuit uw expertise en vanuit de expertise van de groep, dat uzelf ook in uw uiteenzetting zeer de nadruk legt op het juridische en het administratieve. Maar dat is nu juist een pijnpunt dat herhaaldelijk is aangestipt, dat én bij de inspectie, én bij Kind en Gezin de nadruk te veel heeft gelegen op het juridische en het administratieve. Dat is een deel van de grote bezorgdheid. Dat wordt bijvoorbeeld ook vanuit de kinderopvang zelf aangegeven. Een kleine anekdote om duidelijk te maken waar het over gaat: in de zeer vroege ochtenduren komt de Zorginspectie niet, waardoor ze de zeer zware overtallen in de ochtenduren, en de chaos en problemen die dat veroorzaakt op het spitsuur, niet zien. Ze komen in de loop van de voormiddag, op het moment dat de ernstigste problemen vaak zijn opgelost. We kunnen de momenten in het jaar wanneer zij komen, quasi voorspellen, en vele inspecties zijn aangekondigd. En er is ook het echt dringende probleem van de concepten die gedefinieerd moeten worden, die dringend gedefinieerd moeten worden.

Ik ga eerst verder op het juridische en het administratieve. Daarbuiten zie ik een heel grote nadruk op lichamelijke integriteit. Dat begrijp ik. U hebt zelf ook heel expliciet het aspect van grensoverschrijdend gedrag aangehaald. Het is zeer belangrijk dat dat ook in de kinderopvang in orde is, dat men daarin gerust kan zijn. Maar, waar men bij volwassenen en bij oudere kinderen de afwezigheid van grensoverschrijdend gedrag als een zeer geldig criterium kan zien, is alleen de afwezigheid van grensoverschrijdend gedrag over een halve dag bij een baby op zich al extreme verwaarlozing.

De voorzitter: Kunt u nu vragen stellen? Probeer uw vragen te stellen.

Celia Groothedde: Ja, maar ik wil ook duidelijk maken aan de professor waar het volledig over gaat. Dit is mijn tweede vraag, en die gaat over de nadruk die op het juridisch-administratieve wordt gelegd, en op lichamelijke integriteit. Maar als het gaat over veiligheid in de kinderopvang, dan kunnen we het toch niet alleen hebben over de afwezigheid van slagen en verwondingen, of over zeer flagrante verwaarlozing. Vandaar dat ik de concrete case van 't Sloeberhuisje uitlegde. Vóór het overlijden van dat kindje waren er een heleboel alarmbellen. Er was op zich al een overtal: dertien baby's per persoon, dat wordt internationaal gezien als een complete rampsituatie waarvoor alle alarmbellen afgaan. Ik vraag me dan af: is er in uw team, wat dat betreft, voldoende expertise aanwezig? Er is wel iemand van de Nederlandse pendant van Zorginspectie, maar dat is ook iemand die de situatie in de kinderopvang van de Vlaamse Gemeenschap – Vlaanderen en Brussel – niet kent. Ik heb daar een grote vraag bij, en dat is helemaal geen verwijt naar u toe – nogmaals 'ik heb een comité opgericht, ik heb mijn rol gespeeld' – maar zijn de mensen die echt lastig doen, eruit gehouden?

Mijn derde vraag betreft de definitie van concepten. Verdergaand op de expertise, heb ik echt een probleem. Ik hoor u zeggen dat jullie de mensen die dicht bij de situatie staan, juist kunnen inspireren en dat jullie niet aansturend of beslissend willen werken. Ik begrijp die insteek vanuit uw positie. Maar ten dele is er op dit moment wel een correctie van het traject nodig, en moet er worden gekeken naar het beleid, en naar wat daar misgaat. Ik begrijp dat u zegt dat jullie de werking van deze commissie willen afwachten. Maar we zijn

intussen 2 jaar verder, en deze commissie gaat ook maanden duren, en intussen zitten er kindjes in 6600 kinderopvanginitiatieven. Ik ben daar bezorgd over.

Ik merk ook dat voor uzelf de rol nog niet duidelijk is. Dat begrijp ik, als u pas op 10 maart de eerste telefoon kreeg. Maar in deze situatie is dat volledig onvoldoende, naar mijn inschatting. Dan komen we bij het punt dat een aantal concepten ook duidelijk gedefinieerd moeten worden. Wat is de definitie van 'gevaar voor een zorggebruiker'? Ik zie dat hier vandaag, na drie vergaderingen, maar ook na jaren gesoebat hierover, nog altijd niet duidelijk. Dat zijn de handvaten die Zorginspectie, maar ook Kind en Gezin, concreet moeten kunnen volgen.

Mijn volgende punt gaat over het VECK. U zegt dat jullie hen zien in de rol van boots on the ground. U weet dat wij vorige week het VECK over de vloer hebben gehad. Wij hebben inderdaad in de plaats van een situatieschets – die we ten dele kregen – een soort van 'pitch' gekregen, en ik moet zeggen dat ik dat zeer opmerkelijk vond. Ze stelden daarin wat zij nodig hebben om de opvolging in de kinderopvang te kunnen doen. Ik was daar wel wat van geschrokken, want dat zag ik niet gebeuren in een onderzoeks-commissie rond kinderopvang. Dat was dus opmerkelijk, en daarom heb ik daar ook op doorgevraagd. Als ik dan naar het team keek, dan zag ik daar eigenlijk niemand met specifieke pedagogische kwaliteiten, of met kennis over de kinderopvang. Dat vind ik heel belangrijk om, bijvoorbeeld in een heel concrete situatie, te kunnen inschatten of dat een situatie is met gevaar voor de zorggebruiker. Ik stelde eerst een vraag over een overtal van dertien, wat ik op zich al een zeer gevaarlijke situatie vind. Iedereen die al eens voor een baby heeft gezorgd moet zich eens voorstellen om voor dertien baby's te zorgen. Dat heb ik dus eerst gevraagd, en toen werd mij gezegd: "Dat hangt ervan af." Zowel door de kinderrechtencommissaris als door het VECK werd dat gesteld, terwijl de kinderrechtencommissaris in december 2020 zelf letterlijk heeft gezegd – het was een grote kop op het VRT-nieuws – dat acht kinderen per begeleider gewoon een gevaarlijke situatie is. En dat is vandaag de norm in Vlaanderen!

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, mag ik u echt vragen ... Vandaag zit mevrouw Stevens hier vanuit het Comité van Toezicht. De vragen gaan daarover. Ik denk dat uw vraag is: zijn er al definities van wat een gevaarlijke situatie is?

Celia Groothedde: Nee nee, dit is een andere vraag. Is het expertisecentrum geschikt ...

De voorzitter: Stop, mevrouw Groothedde ...

Celia Groothedde: Is het Expertisecentrum geschikt om dit toezicht te doen? En dat is een zeer pertinente vraag, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde ... voilà, dat is een vraag.

Celia Groothedde: Maar ik heb daarbij nog een punt, want toen ik ...

De voorzitter: Maar stel dan uw vragen ...

Celia Groothedde: De vraag is gesteld, maar dit zijn ...

De voorzitter: In de regeling der werkzaamheden hebben alle leden, ook uzelf, gevraagd om mee de tijd te bewaken, en dat er vragen worden gesteld en geen grote beschouwingen en persoonlijke appreciaties worden gegeven. Mevrouw Stevens heeft daarnet gezegd dat ze de voorgaande zittingen van de commissie heeft gevolgd. Probeer dus echt concreet uw vragen te stellen. Het wordt tijd dat u nu een heel concrete vraag stelt.

Celia Groothedde: Het expertisecentrum herkende de case van 't Sloeberhuisje niet, en ik moet zeggen dat ik dat niet verwacht had. Ik dacht een antwoord te krijgen op mijn vraag, maar ik was wel bezorgd dat die case niet werd herkend. Dat is dus mijn grote bezorgdheid, vooral omdat er ook werd aangegeven dat er eerst met pedagogische

expertise en met kennis van kinderopvang naar het kabinet werd gestapt. Zijn dit de boots on the ground die nodig zijn?

Ten slotte, als het gaat over het toezicht dat wordt gehouden, dan zie ik in de correspondentie van de kinderrechtencommissaris met Kind en Gezin: "De moeilijkste dossiers zijn degene waar we gemengde signalen over krijgen, ernstige en herhaaldelijke klachten, maar tegelijk een goede score in MeMoQ, of een gunstig verslag. Daar biedt een juridische benadering te weinig mogelijkheden (...)" enzovoort (MeMoQ: Meten en Monitoren van de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang van baby's en peuters). "We hebben daar een aantal stappen gezet met de oprichting van een multidisciplinair team" – oké – "in situaties waar je misschien geen vastgestelde tekorten hebt, maar er wel indicaties zijn dat het belang van het kind in het gedrang komt." Ik vind dat al een zeer zorgwekkende zin. Geen vastgestelde tekorten, maar het belang van het kind komt wel in het gedrang. Zijn de definities die we vandaag hebben dan wel toereikend, als er zo'n zin in een verslag kan staan? Want het belang van het kind is toch wel vrij essentieel, in vastgestelde tekorten, dacht ik? In een andere correspondentie wordt er ook aangegeven dat er in die gemengde dossiers 'een herhaald licht tekort' wordt aangegeven. "Als een organisator na vaststelling van een inbreuk een aanmaning krijgt (...) dan gaan we ook in de toekomst conform de regelgeving werken." Maar dan blijven we toch het probleem hebben: wat zijn herhaaldelijke lichte tekorten? Er wordt ook expliciet gezegd: "bij vaststelling van schending van de fysieke integriteit". Dus alweer wordt de veiligheid herleid tot puur de fysieke integriteit. Dat lijkt mij een groot probleem, want bij 't Sloeberhuisje waren er een heleboel aanwijzingen dat de integriteit op andere manieren werd geschonden, maar werden die signalen niet opgepikt als een schending van de integriteit. Dan zit er dus iets mis in de regelgeving, in de beleidsvorming en in de definities die het beleid geeft aan het veld. Kunt u daar uw oordeel over geven?

Ten slotte, wat de gemengde dossiers betreft, hebt u daar al enige informatie over gekregen? Dat is blijkbaar de grijze zone, die er absoluut niet zou mogen zijn, met de dossiers waar herhaaldelijk zware problemen worden vastgesteld, onder andere in 't Sloeberhuisje met fatale gevolgen. Welke informatie hebt u daarover? Want als die grijze zone grijs blijft, dan klaren wij niets uit, en blijft het beleid in gebreke.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf: Mevrouw Stevens, bedankt voor de antwoorden. Er is in elk geval al veel duidelijk geworden. Ook mijn respect voor wat jullie doen. Ik denk dat het inderdaad zeer nuttige expertise is die u, maar ook de andere experts, hierbij kunnen brengen.

Ik heb één bijkomende vraag. Ik vind het ergens wel bizar – het comité is opgericht na een aantal concrete dossiers, 't Sloeberhuisje, De Vlindertjes ... – dat jullie niet automatisch toegang krijgen tot die dossiers. Zo heb ik het begrepen. En ook, ik ga ervan uit dat als jullie een dossier willen bekijken, dat het dan goed is om het hele dossier te kunnen krijgen, in plaats van enkel de beknopte samenvatting. Daar wil ik nog graag uw visie op zien.

Voor de rest, misschien toch heel kort – ik ga het heel kort houden, voorzitter – een kleine beschouwing. Collega Schryvers gaf aan dat het inderdaad gemakkelijk is om te zeggen dat we een expertenteam gaan oprichten, maar dat het in de praktijk niet in een-twee-drie gaat. Het werd niet letterlijk zo gezegd, maar daar kwam het op neer. Dat klopt natuurlijk wel. Alleen, het grote probleem is – daarom zitten we hier samen – dat dit nu snel-snel opgestart moest worden nadat er een drama gebeurd is, terwijl er eigenlijk al twee jaar actie had moeten worden ondernomen. Ik heb eigenlijk voor de rest geen bijkomende vragen aan u, mevrouw Stevens, ik heb vooral nog veel bijkomende vragen, na deze voormiddag, aan de minister.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele: Ik moet zeggen dat ik een beetje met een ongemakkelijk gevoel zit. Als men u pas op 10 maart van dit jaar contacteert om dat expertenteam op te richten en

leiding te geven, en een rol te zoeken, dan snap ik helemaal dat je vandaag nog niet heel ver kunt staan. Langs de andere kant is de verwachting over dit comité bijzonder hoog, en lijkt het mij heel belangrijk dat u kunt aangeven of u de verwachtingen die er zijn, kunt inlossen, of niet kunt inlossen. De problemen slepen namelijk al heel lang aan. Er is veel ongenoegen over het feit dat er na het persdossier in december 2020 te weinig gebeurd is en dat, hoewel er toen al een vraag was naar het betrekken van externe experts, dit pas nu, in maart, opgericht is.

Ik hoor u dan zeggen dat jullie zichzelf eerder als inspirerend dan als aansturend zien, en dat jullie rol zich over enkele maanden zal moeten kristalliseren. Maar de problemen slepen allang aan, en ze zijn ernstig. U zegt dat jullie rekenen op voldoende expertise op het terrein om dossiers correct te behandelen. Maar ja, iedereen hier in de commissie heeft al verschillende en vele inspectieverslagen gelezen. Wat je leest is zeer hard. Je merkt ook in de dossiers van 't Sloeberhuisje dat er inderdaad heel vaak gebotst wordt op een juridisch aspect, waarbij er na een klacht een bezoek volgt aan het opvanginitiatief. Dan komt er overleg en dan kan eigenlijk niet hard gemaakt worden dat er effectief mishandeling geweest is, waarna er eigenlijk niets meer gebeurt. Dat is het probleem van een juridische aanpak. Dat moet wel heel snel bijgestuurd worden, en dat had eigenlijk al bijgestuurd moeten worden na december 2020. Dan hadden we misschien de vreselijke gebeurtenissen van februari niet gehad.

Mijn vraag, en ik vind het een heel belangrijke vraag – dit is ook een onderzoeks-commissie – is: welke resultaten hoopt u precies te bereiken, en hoe? Bent u van mening dat u op korte termijn die juridische aanpak kunt veranderen naar het voorzorgsprincipe en dat u ervoor kunt zorgen dat die individuele dossiers en de expertise op het terrein veranderen, en dat u voor een andere aanpak kunt gaan?

U hebt ook het dossier van december 2020 gelezen, over het feit dat heel veel klachten niet goed werden aangepakt. Alle experts waren het daar ook over eens. Daarmee kwam toen ook de vraag naar externe expertise. Bij Kind en Gezin zelf is men verantwoordelijk voor zowel het aantal plaatsen als de kwaliteit, en lag de focus de laatste jaren te veel op de kwantiteit en te weinig op de kwaliteit. Om dat bij te sturen, en omdat er een moeilijk evenwicht is bij Kind en Gezin, waren er externe experts nodig. Bent u van mening dat er al argumenten waren om dit comité op te richten in 2021? Het is zeker pijnlijk, omdat ik u hoor zeggen dat u op 10 maart gecontacteerd werd. Op 17 maart is het dan opgericht, en alle experts hebben meteen 'ja' gezegd. Dan denk ik: waarom, in godsnaam, is die vraag er niet een jaar geleden gekomen? Dan hadden we vandaag toch al veel beter kunnen weten wat jullie rol precies is, en hoe we dat kunnen bijsturen. Dat is bijzonder pijnlijk.

Mijn vraag is alleszins: tegen wanneer gaat uw rol zich kristalliseren en welke resultaten kunt u bereiken, wetende dat er vanuit de samenleving heel veel belang wordt gehecht aan het bijsturen van de handhaving bij Kind en Gezin, en dat men daarvoor echt ook naar u kijkt?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens: Heel erg bedankt, mevrouw Stevens, voor de antwoorden die u gaf. U gaf aan dat jullie hier zitten voor de dossiers in de grijze zone. Ik schrok een beetje, want ik was ervan overtuigd dat wij hier voornamelijk zitten wegens dossiers die nogal extreme situaties toonden. Indien dit maar dossiers in de grijze zone zijn, zijn er dan zoveel nog extremere gevallen dan de dossiers die aanleiding gaven tot deze onderzoekscommissie?

Ik heb ook een vraag met betrekking tot de dossiers die u zou opvragen. U hebt er een opgevraagd dat niet aangeleverd was vanuit het agentschap, als ik het juist voor heb? Op basis waarvan is dat dossier dan opgevraagd? U geeft aan dat u niet weet over welk kinderdagverblijf het gaat. Op basis van welke elementen bent u dat dossier gaan opvragen? En breder: u geeft aan dat u eerder welk dossier zou willen opvragen, maar u

weet natuurlijk niet wat u niet weet. Hoe gaat u dan weten welk dossier op te vragen, als dat niet binnen een handhavingstraject zit?

U sprak ook over de medewerkster die de verslagen maakt. Uit de vraagstelling van collega Schryvers leidde ik af dat dit iemand is van binnen Kind en Gezin. Klopt dat? (*Liesbet Stevens knikt instemmend*)

Oké.

Een tweede onderdeel heeft betrekking op de burgers die u gecontacteerd hebben. Ik begrijp dat, zeker aangezien het aangekondigd is dat het comité de genomen beslissingen zal onderzoeken en moeilijke dossiers mee zal beoordelen. Ik kan me voorstellen dat ouders die betrokken zijn bij dergelijke dossiers, zich dan tot u wenden. Hoe hebt u dat juist afgehandeld? Er zijn een aantal verschillende manieren en wegen om klachten en meldingen te gaan uiten en op te volgen. Via welke weg heeft dit dan een verder verloop gekend? Is er naar u teruggekoppeld over deze ouders? Hebt u die doorverwezen, of hebt u dat samen met hen opgenomen? Hoe is dat juist verlopen?

U gaf aan dat u een samenwerking met het VECK verder ook ziet zitten. Is dat dan anders dan het kader dat nu met het VECK loopt binnen het kabinet en het agentschap Opgroeien? Hoe zag u die samenwerking, als u aangeeft dat zij de boots on the ground zouden kunnen zijn?

Tot slot, er was in de pers aangekondigd – het is misschien wel relevant voor de verdere uitnodigingen voor hoorzittingen – dat naast u en de andere leden ook professor emeritus Peter Adriaenssens deel zou uitmaken van het comité. Ik zie in uw presentatie – het is niet evident – dat hij geen deel uitmaakt van het comité. Ik kan me voorstellen dat dit agendagewijs is, maar ik had dit toch graag even bevestigd gekregen. Alvast bedankt.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot: Ja, heel kort, mevrouw Stevens. Ik ben eigenlijk geïnteresseerd in de dossiers, of in de vragen die u krijgt van de burgers. Mag ik vragen waarover die bezorgdheden gaan? Gaat dat over onveilige situaties? Over kinderdagverblijven die nog open zijn, of die al gesloten zijn? Of gaat het over het feit dat ze zich te weinig gehoord voelen door Kind en Gezin? Daar had ik graag meer over vernomen. Dank u.

De voorzitter: Ik heb zelf nog één vraag, over de antwoorden die u gegeven hebt, en ook het tijdsbestek dat u gegeven hebt: 10 maart opgericht, op 17 maart een vergadering, op 28 maart een vergadering en op 27 april een vergadering. Wordt er vanuit het kabinet, of vanuit het agentschap, aan jullie eigenlijk gevraagd om sneller te werken, of om op een bepaald moment resultaten te leveren? Hebt u op dat vlak nog druk ervaren, enfin, druk, ik bedoel: is er een timing, is er een deadline die u vanuit die hoek krijgt?

Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet: Ik heb nog een vraagje om het nog duidelijker te krijgen. U zegt dat het agentschap op de eerste vergadering aanwezig was en dat het eigenlijk heel duidelijke richtlijnen gaf: jullie moesten advies geven. U zegt dat u dat nadien, toen mevrouw Verhegge weg was, toch nog even bekeken hebt, en dat u eigenlijk een meerwaarde wilt zijn. U wilt vooral in concrete dossiers kijken naar wat er gebeurd is, en naar wat anders kan. Mijn vraag is of die boodschap al is meegegeven aan het agentschap? Want als zij u eerder zien in een adviserende rol, en u ziet dat helemaal anders, dan zitten we daar al op verschillende lijnen.

U zegt zelf dat het kan zijn dat het comité na verloop van tijd nog anders samengesteld moet worden. Mijn concrete vraag is dan: wat is er nu juist al bepaald over hoe jullie willen werken? U zegt dat u daar nog een maand voor nodig hebt. Aan de andere kant zegt u dat jullie ook een meerwaarde willen zijn en niet enkel advies willen geven. Dat is voor mij vrij

onduidelijk, het zijn zowat tegenstrijdigheden. Wat is er nu juist al gecommuniceerd met het agentschap?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde: Mijn excuses, ik was nog één vraag vergeten betreffende de timing, en die wil ik wel heel graag stellen. U geeft aan dat u de eerste telefoon hebt gekregen op 10 maart. Er is uiteraard enige verwarring, over het multiteam en het expertenteam, maar in de plenaire vergadering van 23 februari – dus vóór 10 maart – is minister Beke ingegaan op het multiteam. Hij heeft zich toen heel kwaad gemaakt over wat hij wel al allemaal had gedaan. Buiten het multiteam zei hij, en dat was dus in 2022: "Wij zijn in januari gestart met een handhavingsteam, om aan de slag te gaan met dossiers die een bredere aanpak vereisen. Daarvoor hebben we niet gewacht op dit jammerlijke incident, we hebben niet gewacht op dit jammerlijk incident."

Volgens de minister is het team dus opgericht voor het overlijden van het baby'tje in 't Sloeberhuisje. Maar u zegt dat u de eerste telefoon pas hebt gekregen op 10 maart. En u bent de voorzitter. Nadien zegt hij ook nog expliciet, over 2021: "Waarom denkt u dat ik heb gevraagd dat we moeten kijken naar de aanpak als experts zeggen dat dit de manier is waarop we dat moeten doen als we afspreken om dat te doen? Ik communiceer hier in het parlement: zo gaan we dat doen." Hij heeft het dan over 2020 en 2021. "We gaan een expertenteam oprichten en we gaan met een handhavingsteam aan de slag." Dat is dus over het verleden, dat hij dat zou hebben gedaan, en tijdens die plenaire geeft hij aan: "We zijn in januari gestart met een handhavingsteam."

Dus, dan klopt de informatie die de minister toen in de plenaire heeft gegeven, niet. Begrijp ik dat goed van u? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels: Heel kort hoor, voorzitter, want mijn vraag sluit wel wat aan bij wat collega's gezegd hebben, maar ik wil ze toch stellen. U begrijpt wel waarom.

Ik vind dat er een aantal tegenstellingen zitten in uw antwoorden, en u hebt dat eigenlijk ook een beetje aangegeven. Dat zegt dan toch wel dat jullie, zoals u ook hebt gezegd, nog wat zoekende zijn. Enerzijds geeft u aan geen politionele bevoegdheid te wensen, en niet ter plaatse af te stappen. Ik ga ermee akkoord dat dat inderdaad niet jullie taak is. Maar het is dan wel jullie taak om een onderzoek te doen van een proces dat gelopen is, en dat onderzoek gebeurt op papier. Begrijp ik het goed dat ik jullie functie zo mag zien?

Jullie geven ook aan inspirerend te willen zijn in plaats van beslissend. Daar ga ik dan niet mee akkoord, want ik vind dat jullie wel beoordelend moeten zijn. Graag ook uw visie daarover. Dat is enerzijds, maar anderzijds – en dat is dan de tegenstelling – zien jullie zichzelf als 'rustverstoorders'. Dat vind ik een heel mooi woord. Ik vind het heel mooi dat jullie zichzelf zo zouden zien. Jullie hebben geen beperkingen en kunnen alles opvragen, of jullie willen toch de mogelijkheid hebben om alles op te vragen. Dat is voor mij jullie onderzoekende taak die, zoals ik daarnet zei, eigenlijk op papier gebeurt. Jullie meerwaarde is inderdaad de kracht om vandaaruit te vertrekken, en jullie zijn niet ingekapseld, dus jullie kunnen heel vrij bepaalde adviezen, bepaalde beslissingen doorvoeren. En er mag uiteraard wat creativiteit in zitten, zoals u zelf zei.

Om naar het dossier van 't Sloeberhuisje te gaan, denk ik dat jullie functie zou kunnen zijn dat jullie de hele procedure nagaan, de vinger leggen op de wonden, waar het is misgegaan, en dat jullie daar dan gevolg aan geven. Creatief, zoals u zei. Met andere woorden: dat jullie een bindend advies geven als er aanpassingen moeten gebeuren en dat u zegt waar het is misgegaan en waar iets aan moet veranderen. Eventueel kunt u ook de mensen die op die fase van de procedure zitten, daarbij betrekken, met hen in gesprek gaan en bekijken: hoe gaan we dat nu doen?

Ik wil dan ook nog ingaan op wat collega Groothedde zei. Jullie comité is opgericht vanuit een bepaalde urgentie, vanuit een nood. Ik vind het wat moeilijk om die urgentie te constateren. Jullie zijn zoekende, en dat neem ik jullie inderdaad niet kwalijk, maar dat is toch wel een contradictie. Jullie zijn vanuit een nood opgericht, en nu is er een heel proces gaande over wat jullie taak zou kunnen zijn. Mijn vraag hierover is: jullie hebben een aantal vergaderingen gehad, wat hebben jullie tussendoor gedaan? Welke acties hebben jullie concreet gedaan, tussen die vergaderingen door?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers: Voorzitter, ik wil heel kort ingaan op wat collega Groothedde heeft gezegd, of wat ze alleszins heeft geïnsinueerd. Ik zal gewoon de vraag stellen aan mevrouw Stevens: hebt u weet van het bestaan van een handhavingsteam binnen het agentschap zelf? Ik denk dat dat wel iets anders is dan het Comité van Toezicht, waarvan u voorzitter bent, en in de hoedanigheid waarvan u hier een uiteenzetting geeft.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Liesbet Stevens: Mevrouw Schryvers, u vroeg naar het belang van het comité in verhouding tot het multiteam en de samenwerking met het VECK. Het is dat wat ik onder woorden heb proberen te brengen door te zeggen dat we er niet van uitgaan dat wij een unieke expertise hebben binnen het comité. We zijn ervan overtuigd dat die expertise binnen Kind en Gezin aanwezig moet zijn en dat de initiatieven die genomen zijn rond het multiteam, rond het handhavingsteam, rond de samenwerking met het VECK, initiatieven zijn om die expertise te versterken en op de juiste plaats in te zetten. Zoals ik het tot nu toe heb begrepen, zit de samenwerking met het VECK nog in een soort van proeffase of moet die misschien nog uitgebreid worden. Misschien dacht men oorspronkelijk ook dat dit in minder dossiers nuttig of nodig zou zijn, maar stelt men nu vast dat het nuttig en nodig is en wordt dat dan ook op een bepaald moment een vraag naar middelen en mogelijkheden vanuit het VECK.

U zult zien dat in deze sector heel veel mensen werken vanuit een heel intrinsieke motivatie, maar op een bepaald moment moet men ook mensen en middelen hebben om het werk te kunnen doen. In die zin begrijp ik wel dat de collega's van het VECK met een concrete vraag naar u gekomen zijn.

Wij worstelen inderdaad nog wel een beetje met onze rol. Ik zou bijna zeggen dat dat ook zo zal blijven, en dat is goed. Waar we wel heel erg van overtuigd zijn, is dat onze meerwaarde ligt in het feit dat we extern zijn en dat we die rustverstoring kunnen organiseren én – de twee zijn volgens mij even belangrijk – in het feit dat we willen vertrekken vanuit concrete dossiers. Dat maakt ook dat ik een aantal van de vragen die u mij hier vandaag voorlegt, eigenlijk nog niet kan of wil beantwoorden. Natuurlijk, alle experts kennen een aantal probleempunten, maar we denken – ook omwille van onze geloofwaardigheid – dat het belangrijk is dat wij vanuit concrete dossiers aantonen waarom dat knelpunten zijn en wat daaraan kan gebeuren. In die zin vind ik het nu echt te vroeg om daar al heel concrete antwoorden op te geven. Ik begrijp dat dat heel frustrerend is.

U vroeg ook of het soms moeilijk is als we in een dossier zouden vaststellen dat al heel wat andere mensen met expertise advies hebben gegeven. Eigenlijk maakt het niet uit of dat moeilijk is of niet, we zullen het in ieder geval doen. Het is daarom dat ik benadrukte dat we dat op een verbindende manier willen doen. Ik denk dat we intern voldoende mensen hebben die ervaring hebben met grensoverschrijdend gedrag met alle nuances die daar spelen. Juristen denken in termen van slachtoffers en daders, maar de werkelijkheid is veel genuanceerder en vraagt ook een veel genuanceerdere aanpak om werkelijk op het terrein het verschil te maken. Juist dat willen we doen. Nogmaals, dat het moeilijk is of niet maakt eigenlijk niet zo heel veel uit. We zullen dat gewoon doen en we zijn er nogal van overtuigd dat we dat met de expertise die we in huis hebben, zullen

kunnen doen. Onafhankelijkheid is ook iets wat tussen de oren zit. Ik denk dat het in ieder geval de ambitie is van alle experts om die rol waar te maken, ook als dat moeilijk is.

De mensen die ons gecontacteerd hebben, want ik ben niet de enige, daar moet je grosso modo een onderscheid maken. Er zijn mensen die nog niet de stap naar Kind en Gezin hebben gezet en nog geen klacht of melding hebben gedaan bij Kind en Gezin. Het lijkt me logisch dat we die mensen in eerste instantie effectief doorverwijzen naar die mogelijkheid. Natuurlijk, als mensen al een traject hebben afgelegd, dan is hen opnieuw doorverwijzen naar die mogelijkheden om te melden of een klacht in te dienen niet meteen het antwoord waarop ze zitten te wachten. Dat moeten we op een andere manier doen. Misschien moeten we dat nog wel aangeven, maar het blijft nog altijd zo dat we in het comité verder moeten bekijken of dat van zo'n aard is om een dossier te vragen of om minstens aan Kind en Gezin te vragen of ze op de hoogte zijn, welke informatie beschikbaar is en of we die kunnen bekijken.

We hebben nog geen concrete afspraak gemaakt met Kind en Gezin over de medewerking, maar ik zou dat eerder positief willen duiden. We hebben nog op geen enkel moment het signaal gekregen dat er iets is wat we niet mogen doen of niet mogen zien. Eigenlijk ga ik ervan uit dat het zo blijft. Dat is in ieder geval het gevoel dat ik nu krijg in de samenwerking met de mensen van Kind en Gezin, dat zij zeer respectvol zijn voor onze werking en dat zij zelf beschikbaar zijn voor alle vragen of dingen die we zouden willen zien of onderzoeken.

Hoe komen we bij dat ene dossier? Wel, dat dossier is via verschillende kanalen op de radar gekomen van een aantal leden van het comité. Leden van het comité wisten op basis van wat zij over dat dossier vernomen hebben, dat het dossier ook bekend was bij Kind en Gezin. Het is erg makkelijk om in deze acute situatie – en natuurlijk is dit acuut – te snel in een frame te zitten dat alles bijzonder problematisch is. Ik wil helemaal niets nuanceren, maar over dit concrete dossier kunnen wij nog geen uitspraak doen. Is dit een dramatisch dossier? Is dit een gevarendossier? We moeten het eerst bestuderen en daarom hebben we het opgevraagd.

De tegengestelde visies gaan er vooral over dat de inschatting van het dossier bij verschillende experts, binnen en buiten Kind en Gezin, blijkbaar anders lijkt te zijn. Dat is – als ik dat zo mag zeggen – juist een dossier waar we naartoe moeten. Als er verschillende opvattingen zijn over een dossier, kunnen we vanuit onze rol als externe experts verder graven in wat het nu had moeten zijn of wat het zou moeten zijn.

Misschien is dat een te grote reflex die ik ontwikkeld heb. Hoe kan het dat ik niet weet over welke concrete opvang het gaat? Nogmaals, misschien is dat vanuit een te groot respect voor privacy en andere principiële uitgangspunten, maar op zich zou over welk individueel opvanginitiatief het gaat, niet relevant mogen zijn. Natuurlijk zijn andere dingen relevant, zoals of er al meerdere meldingen of meerdere klachten zijn geweest, of dat dossier al lang aansleept of zo. Dat allemaal wel. Maar of dat over De Girafant gaat of over De Molletjes is niet relevant. Vandaar dat ik de concrete naam van het initiatief waarover het gaat, niet ken. Ik zeg niet dat het uitgesloten is dat ik dat nog ga vernemen natuurlijk, maar op zich is dat niet relevant.

Mevrouw Groothedde, ik begrijp absoluut uw grote bezorgdheden en dat is het enorme spanningsveld waarbinnen we ons bevinden. Niemand wil dat zoiets nog eens gebeurt en zelfs veel minder erge dingen willen we niet zien gebeuren. Maar het is eigen aan die grijze zone, aan die complexe dossiers, dat je geen harde bewijzen hebt dat er een acuut gevaar is of dat er een gevaar is voor de belangen van het kind. Als dat er wel is, moet er opgetreden worden. Dus, in die zin moet ik natuurlijk onderschrijven wat daarnet ook gezegd werd. De aanleiding voor deze onderzoekscommissie zijn natuurlijk zeer ernstige situaties. Ik wil helemaal niet suggereren dat er zo heel veel zouden zijn en dat wij die niet willen bekijken en alleen maar andere dossiers willen bekijken, maar de grootste uitdaging ligt wel in die dossiers waarin er eigenlijk geen bewijzen in de juridische zin van het woord

zijn. We hebben net de ambitie om ook in die dossiers een doortastende aanpak in de steigers te kunnen zetten. In de dossiers waarin er zeer ernstige aanwijzingen zijn, moet er zeer snel ingegrepen worden.

Er zijn veel vragen over de oprichting van het comité. Daar kan ik u helaas alleen maar van vertellen hoe ik dat aan mijn kant ervaren heb. Ik heb op 10 maart de uitnodiging gekregen. Ik heb toegezegd en op 17 maart zijn we van start gegaan. Over welk denkproces daar op verschillende plaatsen al dan niet aan vooraf is gegaan, kan ik u geen informatie geven. Ik ben daar niet van op de hoogte. Ik ervaar in ieder geval, nogmaals, een zeer constructieve houding van alle betrokkenen.

Ik onderschrijf wat u zegt. Enfin, binnen de kinderopvang, binnen het grote systeem van de kinderopvang en de handhaving, is het makkelijk dat het juridische, het formele en het administratieve zich naar de voorgrond dringen en dat er altijd een gevaar in zit dat – ik zal het even cru zeggen want ik denk niet dat dat een juiste weergave is van de realiteit – je een aantal dingen afvinkt en dan denkt dat alles in orde is. Maar dat is juist de reden, denk ik, waarom het Comité van Toezicht is opgericht, omdat men beseft dat het afvinken van een aantal procedures niet altijd en niet noodzakelijk leidt tot een kindveilige kinderopvang. Juist afstand nemen, of toch een alternatief zoeken voor die formalistische of formele of juridische aanpak, is de transitie naar het voorzorgsprincipe waarover – denk ik – nu wel grote eensgezindheid bestaat dat het moet gebeuren in de kinderopvang. Hoe je dat dan concreet operationaliseert, zal over andere dingen gaan dan alleen maar de klassieke middelen van een schorsing of een stopzetting van het initiatief. We gaan daar andere dingen voor moeten bedenken, want voor die dingen heb je juridisch spijkerharde bewijzen nodig en die zijn er niet. Het is in die spanningsruimte dat we naar nieuwe oplossingen moeten zoeken.

Ik ben het helemaal met u eens dat integriteit een veel ruimer begrip is dan alleen maar lichamelijke integriteit en dat er in de context van baby's en peuters – en eigenlijk voor iedereen die niet helemaal onder woorden kan brengen wat er precies aan de hand is – ook naar pedagogische kwaliteiten moet worden gekeken en dat daar garanties in moeten zitten.

U stelt een terechte vraag of er in het Comité van Toezicht voldoende expertise aanwezig is op het vlak van voldoende onafhankelijk zijn en echt lastig durven doen. Ik denk dat er verschillende stijlen zijn, maar ik durf daar eigenlijk wel met een gerust hart 'ja' op te antwoorden. U verwees specifiek naar de pedagogische capaciteiten ... (*Opmerkingen van Celia Groothedde*)

Absoluut, en de kennis van de kinderopvang. Ik denk dat we met de heer Desair en mevrouw Vrints toch wel wat expertise in huis hebben. In die zin denken wij dat dit op dit ogenblik het geval is, maar ik zal het zeker ook terugkoppelen. We kunnen ook in gesprek gaan met het agentschap en de minister om, als het nodig is, daar nog een aanvulling te doen. Wij staan daar zeker voor open. Op dit ogenblik is het comité relatief klein. Vijf mensen is niet zoveel. Nogmaals, vijftien mensen is te veel, maar als in het licht van de huidige samenstelling zou blijken dat bepaalde expertise ontbreekt, dan denk ik dat er op zich nog wel ruimte is om een bijkomend lid op te nemen.

Ik kan u helaas niet antwoorden waarom het 't Sloeberhuisje niet gekend was bij het VECK. Ik heb zelf begrepen dat – maar dat is uit tweede hand en misschien kunt u die vraag nog eens aan de mensen van Kind en Gezin of aan het VECK voorleggen – het samenwerkingsproject dat opgestart was tussen het VECK en Kind en Gezin, nog in een startfase zat en dat dit een mogelijke verklaring zou kunnen zijn waarom nog niet alle dossiers die bij hen op de radar zouden moeten komen, al bij hen op de radar stonden. Maar nogmaals, ik zeg dat met twee woorden.

Ik kan zeker bevestigen dat het Comité van Toezicht verder wil kijken dan fysieke integriteit en dat we ons niet geremd voelen door de definitie die een dossier krijgt om te

bepalen of het al dan niet op onze radar zou moeten komen. Ik begrijp, ook dankzij de vragen hier, dat dit iets is waarover we dringend duidelijkheid moeten creëren in de samenwerking met Kind en Gezin.

Mijnheer Anaf, u hebt gevraagd hoe we toegang zullen krijgen tot dossiers en dat is een heel prangende vraag. We hebben daarover al nagedacht. Misschien moeten we af en toe in de gebouwen van Kind en Gezin achter een computer gaan zitten en dossiers die een bepaald etiket hebben gekregen, bekijken. Voor ons behoort dat in ieder geval allemaal tot de mogelijkheden. Dat is het stuk dat nog geconcretiseerd moet worden en dat zullen we ook samen met de mensen van Kind en Gezin moeten doen. Ik kan u alleen maar zeggen dat ik zelf op 10 maart ben gecontacteerd en dat het comité zelf dan op 14 maart – denk ik – officieel is opgericht door de minister. Over het voortraject kan ik u niet echt iets zeggen.

Mevrouw Vandecasteele, u zegt dat de verwachtingen ten aanzien van het comité heel hoog zijn en ik begrijp dat. Ik begrijp dus ook dat we daaraan zullen moeten beantwoorden. Als u misschien het gevoel krijgt dat we niet helemaal van de 'sense of urgency' zijn doordrongen, dan hebt u daar misschien wel een beetje gelijk in. Misschien komt het ook wel doordat de focus in eerste instantie vooral lag op de post-factumreview en dat er niet onmiddellijk een heel duidelijke vraag was naar advisering in lopende dossiers. Het is eigenlijk pas bij de eerste vergadering heel duidelijk geworden dat er ook van ons gevraagd zou kunnen worden om in een lopend dossier advies te geven. Ik denk dat de verwachtingen zich daar vooral heel erg op toespitsen, op die lopende dossiers waar er nog gevaar zou kunnen bestaan en waar men naar ons kijkt om er zeker van te zijn dat er tijdig ingegrepen wordt.

Het comité ziet zelf vooral dat het in die concrete dossiers, of ze nu afgesloten of lopende zijn, van buitenaf een perspectief kan binnenbrengen dat nuttig is en dat je misschien niet ziet als je zelf in het dossier zit. Soms zal dat acuut nodig zijn en soms zal dat minder acuut zijn. In die zin lijkt het misschien alsof we ons wat minder in die sense of urgency lijken te bewegen, maar ook de hoorzitting hier vandaag maakt heel erg duidelijk dat de verwachtingen hooggespannen zijn, en we zullen proberen daar zeker aan tegemoet te komen.

De omslag naar het voorzorgsprincipe? Dat is echt iets waarover we grondig moeten nadenken. Nogmaals, het is niet zo eenvoudig om dat te doen omdat je alternatieve systemen creëert die niet op dat juridische spoor naar sanctionering in termen van schorsing of stopzetting van het initiatief zitten. Dat alternatief bestaat op dit ogenblik niet. De omslag naar het voorzorgsprincipe zal wel wat tijd vragen. Dat zal niet zo snel gaan, vrees ik, zelfs al zie ik dat er veel bereidheid is, ook bij Kind en Gezin, om daarrond te werken. Ik denk dat mevrouw Verhegge nogmaals door uw commissie uitgenodigd zal worden en dat zij misschien ook wel kan aangeven hoe men daar binnen Kind en Gezin al mee aan de slag is gegaan.

We willen in ieder geval voor de zomer duidelijkheid hebben over onze werking, over ons statuut en al met aanbevelingen naar buiten kunnen komen.

Ik weet niet of ik al helemaal goed op uw vraag heb geantwoord over de verwarring die er zou kunnen zijn over het feit of 't Sloeberhuisje zich al dan niet in de grijze zone bevindt. Vanuit ons perspectief, vanuit het comité, staat 't Sloeberhuisje op onze radar, maar we willen niet interveniëren in de werking van de onderzoekscommissie. We zullen dat niet onmiddellijk opvragen. We willen er ons nog niet over uitspreken of dit een dossier is dat in de grijze zone zit of niet, maar in ieder geval is de ambitie om binnen het Comité van Toezicht zeker ook dossiers die een minder dramatische afloop hebben gekend, te bekijken. We willen dus een veel bredere groep dossiers bij ons op de tafel krijgen dan dossiers à la 't Sloeberhuisje.

Inderdaad, u hebt gelijk dat we niet weten wat we niet weten. Dat is een grote uitdaging. Daarom moeten we ons misschien naar Kind en Gezin kunnen begeven om daar op een of andere manier zelf kennis te kunnen nemen van dossiers, maar zelfs dan zijn we er nog niet, want er kunnen situaties zijn die niet eens op de radar staan bij klachtenbehandeling, maar toch nuttig zijn om te bekijken. We willen daar een heel breed perspectief hanteren.

De vragen van de mensen die met ons contact opgenomen hebben, zijn nog niet afgehandeld. Dat loopt nog. We hebben die voorlopig ook nog niet op ons genomen, want we willen eerst duidelijkheid hebben over onze manier van werken. Dus daar kan ik u verder nog niet veel over zeggen.

Wat de samenwerking met het VECK betreft, zien wij vooral dat zij, met financiering, wel de concrete mogelijkheden zouden hebben om in een dossier op het terrein een aanpak door te voeren. Daarom denken we dat samenwerking tussen het Comité van Toezicht en het VECK essentieel is. Als we dat niet hebben, kunnen we onze rol niet spelen. Daarmee bedoel ik: handen en voeten op het terrein. Voor ons lijkt het logisch dat het om een samenwerking gaat met de samenwerking die tussen Kind en Gezin en het VECK al is opgestart, om zo geen bijkomende structuur op te zetten.

Tijdens de eerste vergadering was professor Adriaenssens aanwezig, maar hij heeft na de eerste vergadering aangegeven dat hij twijfelde over zijn lidmaatschap van het comité, vooral wegens tijdsbesteding omdat hij ook een praktijk heeft en na zijn pensioen nog wat andere balansen beter in evenwicht wil houden, waarvoor natuurlijk alle respect. Het is ook pas in de eerste vergadering duidelijk geworden dat het comité een rol zou kunnen spelen in lopende dossiers. Zoals daarnet al gezegd, kun je in een lopend dossier niet zeggen dat er gisteren net een vergadering is geweest en dat we elkaar pas over twee weken of zelfs langer terugzien. In een lopend dossier zal het soms noodzakelijk zijn om heel snel en flexibel op te treden. Professor Adriaenssens gaf aan dat dat voor hem niet tot de mogelijkheden behoort in zijn huidige situatie. Hij vond het dan beter om onmiddellijk zijn plaats aan iemand anders te laten.

Dat gezegd zijnde, heeft professor Adriaenssens de zorg uitgedrukt dat we niet in een situatie mogen belanden waarbij het comité een papieren advies geeft boven op een reeks andere adviezen van mensen die op het terrein expertise hebben of zouden moeten hebben, waardoor het comité een soort van verafgelegen beslissingsorgaan wordt dat dan bijna een motie van wantrouwen uitdrukt ten aanzien van de mensen op het terrein. Dat was voor hem zeker ook een belangrijke bezorgdheid en iets dat hij ons op het hart heeft gedrukt om uit te klaren.

De vragen van burgers hadden inderdaad voornamelijk te maken met het gevoel nog een extra kanaal te moeten aanboren om gehoord te worden. Er is ons nog niet gevraagd om sneller te werken. Ik moet in alle eerlijkheid ook aangeven dat ik denk dat het een worsteling zou zijn met de agenda's van de betrokkenen om nog meer momenten in te plannen. Er is wel zowel vanuit het agentschap als vanuit het kabinet ... Hoe moet ik dat nu zeggen? We voelden ons wel gesteund. We hebben van allebei de boodschap gekregen dat als er iets is, we onmiddellijk contact met hen kunnen opnemen, maar we hebben tot nu toe vooral op onze eigen invulling gefocust.

Mevrouw van der Vloet, tijdens onze eerste vergadering kwam al meteen aan bod of we vanuit het comité ook in lopende dossiers advies kunnen geven. Gezien de sense of urgency en de acute crisissfeer die er heerste, hebben wij gezegd zeker kennis te willen nemen van wat was voorbereid, maar stelden we al heel snel vast dat we met die beknopte samenvatting van een dossier onvoldoende informatie hadden om echt in het concrete dossier aanbevelingen te kunnen formuleren. Maar die boodschap is dus al meegegeven aan het agentschap. De communicatie met het agentschap verloopt vlot. We hebben onze verslagen ook ter informatie overgemaakt aan het agentschap, precies omdat we samen willen bekijken waar onze meerwaarde ligt.

Wij willen inderdaad het proces bekijken, maar ruimer dan alleen maar de naleving van de formele procedures. Wat is er gebeurd? Wat had er anders kunnen gebeuren? We willen dat juist niet alleen doen op basis van papier. We denken erover na hoe – als iemand van het VECK een dossier opneemt – we dan ook een overleg kunnen hebben met die persoon. Natuurlijk zal er ook papieren informatie nodig zijn, maar we willen dat overstijgen, net omdat we geloven dat papier niet altijd kan overbrengen wat je eigenlijk moet weten om in een dossier concreet te kunnen handelen.

We worstelen zelf met het beslissende of adviserende. Als we zeggen dat we inspirerend willen zijn, zeggen we dat we eigenlijk overtuigend beslissend willen zijn, dat we eigenlijk de ambitie hebben om met zo'n geloofwaardig en goed advies te komen dat de betrokkenen zich daardoor gesteund voelen en dat bijna als vanzelfsprekend ook toepassen. Zal dat altijd haalbaar zijn? Dat durf ik nu nog niet te zeggen en dan moet er inderdaad misschien wel uitgeklaard worden wie er dan uiteindelijk beslist.

We hebben er wel al over gesproken dat we in ieder geval collectief advies willen geven. Als minimaal scenario zien we het als een advies aan de administrateur-generaal, misschien niet zozeer een bindend advies maar wel een 'comply or explain'-advies. Dus, ofwel volgt men dit advies, ofwel geeft men aan waarom men het niet volgt. Dat is hoe wij op dit ogenblik onze rol minimaal denken in te vullen.

Met de ambitie om inspirerend te zijn, denken we erover na of we op een bepaald moment ook niet moeten kunnen doorduwen, maar dat wringt een beetje met wat we heel essentieel vinden, namelijk dat de mensen op het terrein zich gesteund en vertrouwd voelen om zelf de handelingsverlegenheid te overstijgen en doortastend te durven ingrijpen. Wat je in dergelijke dossiers – en opnieuw ruimer dan de kinderopvang – van grensoverschrijdend gedrag ziet, is dat zulke systemen soms ook werken als een manier om problemen te abstraheren en naar boven te duwen. Het wordt altijd maar abstracter en bovenaan staat dan een instantie die een beslissing moet nemen maar meteen ook een soort van spanning met het terrein creëert, terwijl het wel op het terrein moet gebeuren. Als mensen aangeven dat ergens echt moet worden ingegrepen, maar als na veel abstraheren en een juridische blik iemand van bovenaf zegt: "Ja, maar we hebben niet de bewijzen, het is een woord-tegen-woordsituatie", dan is dat demotiverend en ondergravend voor de personen op het terrein die zeggen: "Ja maar, er moet wel iets gebeuren." Dat spanningsveld proberen we te overstijgen met die misschien wat te beknopte term van 'inspirerend werken'.

Ik zou u daarvoor misschien toch wel graag naar de minister en het agentschap zelf willen verwijzen, maar we hebben het in ieder geval zelf zo opgevat dat we vanuit een acute nood en in urgentie zijn opgericht. Het ligt nog niet formeel vast of we een ad-hoccomité of een duurzaam comité zijn, maar we denken zelf dat we een marathon aan het lopen zijn en niet meteen een sprintje aan het trekken, wat niet wil zeggen dat we nu niet snel duidelijkheid moeten creëren over hoe we een en ander willen aanpakken.

Voor alle duidelijkheid, wat we niet van plan zijn, is om helemaal onze methodiek en ons reglement uit te schrijven en dan pas van start te gaan. We hebben nu drie vergaderingen gehad. Op de eerste vergadering hebben we een eerste vraag gekregen voor advies in een aantal dossiers en hebben we vastgesteld dat we met wat we nu aan informatie hebben, onze rol niet kunnen opnemen. We hebben nu een eerste dossier opgevraagd en tijdens de volgende vergadering zullen we dat bekijken en hopen we eigenlijk al een eerste – het zal misschien bescheiden zijn – aanbeveling te kunnen formuleren.

Mevrouw Schryvers, ik had zelf ook begrepen dat het Comité van Toezicht en het handhavingsteam verschillende initiatieven zijn, maar het onderstreept nogmaals het belang om duidelijkheid te krijgen over hoe al die initiatieven zich ten opzichte van elkaar verhouden, want dat is nu niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde: U had het over de pedagogische rol als het ging over uw comité. Ik begrijp wat u bedoelt, dat er mensen zijn die de kinderopvang kennen, maar ik vraag mij af of u intern mensen hebt die de specifieke Vlaamse kinderopvang kennen, van de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen en Brussel en de pijnpunten daar. Ik vind het fijn dat u opstaat voor verbreding wat dat betreft.

U zegt dat er veel uitgeklaard moet worden en dat het zeer moeilijk is om gevaar absoluut juridisch aan te tonen. Maar op dit moment – en dat is een van dé dingen waarvan duidelijk wordt in deze commissie dat die uitgeklaard moeten worden – is de definitie van onmiddellijk gevaar voor de gebruiker voor Zorginspectie niet uitgeklaard. Vanuit het beleid worden er allerlei handvaten gegeven. Die gaan inderdaad van voorlopige sluiting – 14 dagen maar – tot schorsing, maar er zijn ook veel mildere ingrepen die kunnen gebeuren. Maar natuurlijk, als die definitie niet adequaat en sluitender is dan gewoon het woord 'gevaar' doorgeven, dan is er een ongelooflijke willekeur in hoe die in te vullen. Is dat fysiek? Zijn er slagen en verwondingen? Is er een probleem als er inderdaad een historiek is van negen inspecties, van dertien kinderen op de vloer, een grote hond die ertussen loopt en iemand die alleen staat bij de kinderen van wie eerder is gezegd dat die persoon niet geschikt is om met kleine kinderen om te gaan? Op welke termijn wordt er iets gedaan aan die definitie van gevaar? Vindt u dit adequaat? Kan men op deze manier ook vanuit juridische competentie behoorlijk ingrijpen? Het lijkt me dat er heel veel rond de pot wordt gedraaid, waarbij men zegt dat het moeilijk is, maar waarom is het zo moeilijk?

Dan kom ik tot het expertisecentrum. U hebt het gehad over de rol van pedagogie en dergelijke en de moeilijkheid en het belang om de kinderopvang en de situatie in de kinderopvang te kunnen inschatten binnen uw comité, maar dat geldt natuurlijk ook voor de boots on the ground die er moeten zijn. Die moeten signalen kunnen waarnemen, zoals men in een school bij een inspectie naar de muren moet kijken en zien dat er geen tekeningen van kinderen ophangen. Een ervaren inspecteur weet dan dat hij moet oppassen, maar dat zijn dingetjes die je niet echt in regeltjes kunt vatten. Daarvoor heb je diepgaande kennis van de kinderopvang nodig.

Ik zie in het team van het expertisecentrum niemand die specifiek kennis heeft én van pedagogie, én van wat er specifiek speelt in de Vlaamse kinderopvang, en dat maakt me echt bezorgd. Toen de case van 't Sloeberhuisje dan effectief ook niet herkend werd, was ik daar echt verbaasd over, zeker toen ik vroeg of men een onmiddellijk gevaar zag en er gezegd werd dat dit case per case bekeken moet worden. Dit is eigenlijk de centrale vraag van deze commissie: niet alleen in het algemeen gevaar bepalen, maar ook specifiek. Is er gevaar na zoveel inspecties, met dertien kinderen en een grote hond, met iemand over wie is gezegd dat die niet met kleine kinderen weet om te gaan? Dat was twee weken vóór het overlijden van dat kindje. Dat is iets wat steeds weer bij mij opkomt.

Dan kom ik tot die comités. Het is duidelijk dat er zeer veel comités zijn aangekondigd. Eerst een team van experts dat dan achteraf een intern multiteam bleek. Dan wordt er in januari een comité van experts aangekondigd dat achteraf dan blijkbaar toch een intern team blijkt te zijn. Van de cd&v-fractie hoor ik nu toch dat het handhavingsteam ook een intern team zou zijn. Ik moet er even bij vermelden dat dit hier in de presentatie van Kind en Gezin niet is aangehaald. Het ging alleen over het multiteam en het comité van experts en dat vind ik zeer frappant. Waarom is dat team dan niet aangehaald? Daar wordt in januari in de plenaire vergadering van gezegd: "Jawel, de mensen die kijken naar wat er gebeurt, dat team is al opgericht." Maar dat was 'basically' nog altijd een interne werkgroep. Pas daarna, op het moment dat het overlijden is vastgesteld, komt u ten tonele. Dat is niet uw schuld uiteraard: u kunt uw eigen werkgroep niet oprichten.

We zien wel dat er vanaf 2020 door de kinderrechtencommissaris stelselmatig is gevraagd naar een team van externe experts. De eerste initiatieven komen in maart 2022. Dus, dat geef ik ook even mee. Kunt u enige reactie geven? Hebt u contact gehad met die teams? Wat is nu eigenlijk de rol van dat multiteam en dat handhavingsteam? Kent u die

mensen? Op welke manier staat u ermee in contact? Wat definiëren zij als hun rol in die twee eerdere, voor mij, basisproblemen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele: Ik had nog drie concrete vragen.

Ik had al gevraagd naar jullie werkingsmiddelen. Ik denk niet dat u daarop hebt kunnen antwoorden, maar ik vind dat wel belangrijk.

Wie heeft de precieze samenstelling van het Comité van Toezicht bepaald? U bent op 10 maart gecontacteerd. Wie heeft er vervolgens de andere deelnemers gecontacteerd en gevraagd?

Bent u zelf van mening dat er al eerder argumenten waren om zo'n Comité van Toezicht of een extern comité op te richten? Hebt u daarover contact gehad met de kinderrechtencommissaris? Ik vind het inderdaad wel frappant. We hebben verschillende schrijvens van de kinderrechtencommissaris gezien: in januari 2021, een brief in februari 2021 aan minister Beke, een brief aan het kabinet in maart 2021, naar Kind en Gezin in maart 2021. Dus steeds opnieuw is expliciet gevraagd naar externe experts die de handhaving kunnen verbeteren bij Kind en Gezin. Hebt u contact gehad met de kinderrechtencommissaris? Bent u zelf van mening dat er in het voorjaar van 2021 al argumenten waren om zo'n comité op te richten?

De voorzitter: Ik had zelf nog een vraag naar aanleiding van de werking. U hebt een aantal keren gezegd: concrete dossiers niet, collectieve adviezen. Maar dan moet dat toch altijd gebaseerd zijn op concrete dossiers? Want er zijn collectieve dossiers? Hoe rijmt u dat met elkaar? U zegt dat u nog geen concrete dossiers hebt opgevraagd. U haalt 't Sloeberhuisje aan als zijnde 'dat nemen we niet mee, omdat het hier in de onderzoekscommissie zit'. Hoe zult u dan kunnen komen tot adviezen als u die concrete dossiers niet vastneemt?

Mijn vraag is blijkaar inspirerend. Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens: Ik kom nog eventjes tot de klachten die u hebt ontvangen. U gaf aan dat voor een aantal al een procedure liep bij Kind en Gezin of dat daar melding was gedaan. In principe is het gebruikelijk om door te verwijzen naar de Vlaamse Ombudsdienst. Hebt u daar contact mee? U gaf aan dat u naar de burgers in se nog niet had teruggekoppeld. Hebt u wel al stappen genomen richting de Vlaamse Ombudsdienst, die dit soort van situaties opneemt?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers: Mevrouw Stevens, u had het over collectieve adviezen, waar de voorzitter het ook over had. Ik heb dat ook gehoord, maar ik dacht dat u misschien collegiale adviezen bedoelde, van het hele comité samen. In dat kader blijf ik ook wel een beetje worstelen met de adviezen rond individuele dossiers. U zegt dat u wilt dat het niet alleen maar papieren dossiers zijn, maar dat u echt alle info wilt krijgen en dat u dan een advies zult formuleren, maar het is maar een advies, het is niet bindend, maar u hoopt wel dat het het statuut zal krijgen dat, als het niet gevolgd wordt door het agentschap, dat dan toch wel op een goede manier gemotiveerd moet worden. Ik denk dat u hoopt – en ik onderschrijf dat – dat het comité zo'n gezag zal krijgen, dat uw geloofwaardigheid zo groot is dat die adviezen wel gevolgd zullen worden. Aangezien u ook doelt op andere adviezen dan alleen maar schorsing of sluiting – dat hebt u uitdrukkelijk gezegd om uit het juridische kader te geraken – bestaat dan niet het risico dat op een bepaald moment, wanneer het agentschap het advies volgt – en dat is een ander advies dan schorsing of sluiten – en er nadien toch nog iets gebeurt, er naar jullie wordt gekeken en jullie er misschien toch op uitkomen dat het moeilijk was dat jullie niet zelf vaststellingen hebben kunnen doen, maar alleen maar alle info uit tweede of derde hand hebben kunnen krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Liesbet Stevens: Het is zeker nuttig om definities te hebben, laat ik dat niet ontkennen. Definities worden naar mijn aanvoelen een beetje gevaarlijk als ze de demarcatielijn ... enfin, als ze situaties zwart-wit maken, waardoor een aantal situaties niet onder de definitie vallen, terwijl mensen op het terrein aangeven dat er daar toch iets aan de hand is. Dus in die zin denk ik dat wat u zegt, aansluit bij hoe wij daar naar kijken. Natuurlijk kan het nuttig zijn om concepten en de definities van die concepten nog eens opnieuw tegen het licht te houden en naar de definitie toe te werken of naar meerdere handvaten. Het Comité van Toezicht is zeker bereid om daarover na te denken, mocht dat een vraag zijn – en ik begrijp dat dat een vraag is.

Waar ik wel voor zou durven te pleiten, is dat men absoluut op het terrein in staat moet zijn om correct in te grijpen zonder elke keer ... Als je dat elke keer afhankelijk maakt van de toepassing van de definitie, dan zit je weer in die formele, haast juridische benadering. Daar hou ik een klein beetje een slag om de arm dat een definitie niet beperkend mag werken, alsof een definitie een toepassingsgebied of een actiemogelijkheid zal beperken.

Als u vraagt naar de pedagogische kwaliteiten of de kennis van de kinderopvang, dan had ik dat begrepen als een vraag of die expertise aanwezig is in het Comité van Toezicht. Ik denk dat dat inderdaad het geval is. Wat wel zo is, is dat wij onmiddellijk bij ons aantreden al hebben gevraagd aan Kind en Gezin – en dat infomoment wordt ingepland – om ons een uiteenzetting te geven over de praktijk van handhaving, het ingrijpen en de procedures in de kinderopvang in verband met problematische situaties in de brede zin van het woord.

Ik denk persoonlijk ook wel dat de meerwaarde van het comité niet meteen ligt in de meest doorgedreven expertise van de kinderopvang. Ik durf een beetje teruggrijpen naar dat woord 'rustverstoorder'. Het feit dat we misschien niet helemaal tot in de details de praktijk kennen, kan juist een reden zijn waardoor we makkelijker iets in vraag durven te stellen dan mensen die helemaal in het systeem werken en handelen.

Ik begrijp in uw vragen dat u het belang van een extern team heel erg ziet in een soort van bijkomende expertise of controle ten aanzien van het interne proces. Waar wij heel erg van doordrongen zijn, is dat het intern juist goed moet werken. Als dat niet zo is, dan moet daaraan gewerkt worden. De oplossing zal niet komen van een extern klein groepje experts dat het hele systeem gaat aansturen. Als er intern problemen zijn, dan is dat de eerste plaats waar er geredieerd moet worden. In die zin is dat verschil tussen intern en extern ... Ik ben zelf heel erg overtuigd van de meerwaarde van een externe blik, maar dat is geen oplossing voor alles wat er intern eventueel fout loopt.

Hoe staan we op dit ogenblik als Comité van Toezicht in contact met het intern multiteam en het handhavingsteam? We hebben gevraagd om kennis te maken met de verantwoordelijke van die teams en om in detail eens van gedachten te kunnen wisselen met het VECK over het project dat opgestart was binnen Kind en Gezin. Daar staan we ook nog maar aan de start. We hebben daar niet vóór de oprichting van het comité al op een of andere manier contact mee gehad.

Op dit ogenblik heeft het comité zelf geen bijzondere vraag naar werkingsmiddelen. We moeten kunnen vergaderen. Dat gebeurt nu voornamelijk digitaal. Op het moment dat we een plek nodig hebben, is het zeer duidelijk dat we daarvoor op verschillende plaatsen terecht kunnen. Mocht het natuurlijk zo zijn dat er toch een evolutie zou zijn dat het Comité van Toezicht zelf een aantal opdrachten op het terrein moet opnemen, dan kan dat natuurlijk veranderen. Zoals ik daarnet al heb gezegd, zien we dat niet onmiddellijk. We zien daar echt wel de meerwaarde van samenwerking met het VECK en we willen daar in eerste instantie op inzetten. De vraag rond budgettering focust zich vooral op de situatie van het VECK en dat kunnen we wel onderschrijven. We denken dat we onze rol niet kunnen vervullen als we geen handen en voeten op het terrein hebben.

De samenstelling van het Comité van Toezicht is in eerste instantie gebeurd door ... Enfin, in ieder geval heeft mevrouw Verhegge daarover met mij contact opgenomen en ook met de andere leden van het comité. Ik weet niet of dat ook doorgesproken is met de minister. U zult dit aan de betrokkenen moeten vragen. Op het ogenblik dat professor Adriaenssens liet weten dat hij het toch niet zag zitten om lid te zijn van het comité, heeft mevrouw Verhegge mij wel gecontacteerd met de vraag wie ik eventueel zag als een mogelijke vervanger. Ik heb dan de heer Desair aangeraden en ik ben zeer blij dat hij heeft toegezegd.

Ik bedoelde inderdaad een collegiaal advies. Excuseer, voorzitter, ik heb me daar vergist. Het is wel degelijk de bedoeling om in concrete dossiers concrete aanbevelingen te geven, maar we gaan er wel van uit dat die soms ook gaan leiden tot beleids-aanbevelingen die potentieel veel ruimer gaan dan het concrete dossier. Maar we vinden het belangrijk om met het comité als een college op te treden.

Ik denk dat u mij op een tekortkoming hebt gewezen. Ik heb de mensen in kwestie niet doorverwezen naar de Vlaamse Ombudsdienst. Ik zal dat deze namiddag nog doen. U hebt daar helemaal gelijk in.

Lise Vandecasteele: Ik had nog gevraagd naar het contact met de kinderrechtencommissaris.

Liesbet Stevens: Er is geen contact geweest met de kinderrechtencommissaris, maar ik denk dat het misschien wel nuttig is. Ik denk dat wij haar zullen uitnodigen om ook eens in gesprek te gaan.

Lise Vandecasteele: En of het opportuun was geweest om vroeger al een comité op te richten?

Liesbet Stevens: Daar wens ik me eigenlijk niet over uit te spreken. Met de informatie van achteraf ... Nu lijkt dat heel vanzelfsprekend, maar het is heel moeilijk om ... Ik kan die oefening in ieder geval niet maken. Ik kan u daar geen antwoord op geven.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde: Ik heb u de concrete case voorgelegd. Ik begrijp dat u twijfelt om gevaar sterker te definiëren. Ik begrijp ook dat u de case van 't Sloeberhuisje zelf nog niet in detail hebt kunnen bestuderen. Waar ik wel graag een reactie op wil, is wat u vindt van de normen in de Vlaamse Gemeenschap inzake veiligheid. Ik begrijp dat acht à negen baby's per persoon, dertien misschien, niet zo ongelooflijk veel lijkt omdat dat nog niet het dubbele is, alhoewel, als iemand alleen staat, ik dat onbegrijpelijk vind. Ik vind schorsing in zo'n geval vanzelfsprekend. Als je dat vergelijkt met andere landen waar er bij baby's soms maar twee mensen zijn toegelaten, soms vijf, dan zitten we wel in een situatie waar het om het meer dan het dubbele gaat. In andere landen werd al gezegd dat het gevaarlijk is als je van drie naar vier baby's gaat of van vijf naar zes – natuurlijk verschillen die normen daar – maar de Vlaamse Gemeenschap spant wel ongeveer de Europese kroon. Kunt u er een reactie op geven of de normen op zich niet een probleem geven in de handhaving doordat ze dermate laks zijn dat men niet wil ingrijpen wanneer men ze overschrijdt, maar dat men ze door het personeelstekort op dit moment bijna voortdurend overschrijdt? Het personeelstekort komt ook door de zeer zware belasting. Dat is mijn vraag.

Liesbet Stevens: Ik zal u niet het antwoord geven waar u op het hoopt. Het comité heeft gevraagd: hoe gaan we ons verhouden tot algemene discussies die nu in de maatschappij of in de politiek gevoerd worden? Ons uitgangspunt daar is dat we zullen starten vanuit concrete dossiers. Als we in een concreet dossier vaststellen dat de bezetting onvoldoende was om de kwaliteit te garanderen die we als samenleving willen garanderen, dan zullen we dat opmerken. Op de dag van vandaag kan ik u daar niet op antwoorden. Ik heb daar natuurlijk als persoon een bepaalde mening over, maar die doet er op dit ogenblik hier niet

toe. We vinden het heel belangrijk dat we juist vasthouden aan die methodiek om te vertrekken vanuit concrete dossiers om vandaaruit aanbevelingen te formuleren. Het spijt me dat ik u geen antwoord wil geven, maar we hebben binnen het comité afgesproken dat we willen vasthouden aan die manier van werken.

Celia Groothedde: Dank u dat u eerlijk zegt dat u daar niet op wilt antwoorden. Dat apprecieer ik.

Koen DANIELS,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS
Celia GROOTHEDDE
Hannes ANAF,
verslaggevers